

Oikeus kasvaa turvallisesti aikuisuuteen
(Entre amigos, Protejámonos del abuso y la explotación sexual comercial)

Väliarviointi, syksy 2009

Arvioijat: Carlos Aldana Mendoza ja Veera Blomster

Arvioinnin tilaaja: Taksvärkki ry

Kumppanijärjestö Guatemalassa: PAMI

Espanjankielisestä raportista kääntänyt: Veera Blomster

TUETTU ULKOMINISTERIÖN
KEHITYSYHTEISTYÖVAROIN

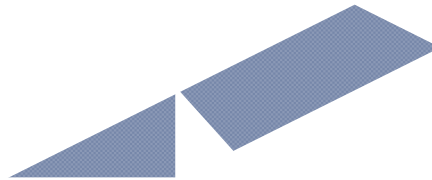
TAKSVÄRKKI ry
DAGSVERKE rf

TAKSVÄRKKI RY – PAMI

“ENTRE AMIGOS –Protejámonos del abuso y la explotación sexual comercial”

HANKKEEN VÄLIARVIOINTI
Guatemala, syys-lokakuu 2009

Carlos Aldana Mendoza
Veera Blomster

JOHDANTO	3
I. TIIVISTELMÄ	4
II. ARVIOINTIPROSESSI:	9
LÄHTÖKOHDAT, METODOLOGIA, SAAVUTUKSET JA RAJOITTEET	9
III. HANKE	14
IV. ANALYYSIN TULOKSET	18
<i>Analyysissä tarkastellut muuttujat</i>	18
<i>A. Sopivuus</i>	18
<i>B. Omaksiotto</i>	24
<i>C. Tehokkuus, tuloksellisuus ja hankehallinto</i>	27
<i>D. Kestävyys</i>	32
<i>E. Hankkeen vaikutukset hyödynsaajien kannalta</i>	34
V. PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET	37
VI. HANKKEESTA OPITTUA	47
VII. LIITTEET	49

JOHDANTO

“Entre Amigos –Protejámonos del Abuso y la Explotación Sexual Comercial” (“Ystävien kesken – Suojautukaamme seksuaaliselta häirinnältä ja hyväksikäytöltä sekä kaupalliselta seksuaaliselta riistolta”) -hankkeen väliarviointia varten muodostettu arviointiryhmä koostui guatemalalaisesta Carlos Aldana Mendozasta ja suomalaisesta Veera Blomsterista. Guatemalalaisen kansalaisjärjestön, PAMIN (Programa de Atención, Movilización e Incidencia para la Niñez y la Adolescencia) toteuttama ja Taksvärkki ry:n Suomen ulkoasiainministeriön tuella rahoittama hanke on ollut käynnissä vuodesta 2007 lähtien. Tämä arviointiraportti pitää sisällään kyseisen syys-lokakuussa 2009 suoritetun arvioinnin tulokset, joihin on päästy osallistamalla hankkeen eri toimijoita ja sektoreita, ennen kaikkea niitä nuoria, joista koostuvat hankkeen kuusi eri puolilla guatemalaa toimivaa nuorisoverkosta.

Raportti sisältää yksityiskohtaisen selvityksen arvioinnin periaatteista, metodologiasta, analyysityökaluina käytetyistä muuttujista sekä arviointiprosessin käytännön toteutuksesta. Lisäksi raportti sisältää tiiviin esityksen prosessin onnistumisista ja rajoitteista.

Analyysin tulokset esitetään kunkin viiden toimeksiannossa (TOR) ja metodologian yhteydessä esitetyn muuttujan kautta. Pohdinnasta ja analyysistä johdetut päätelmät ja suositukset esitetään siten, että kutakin muuttujaa kohden on laadittu erillinen taulukko, jossa päätelmät esitetään yhdessä sarakkeessa ja suositukset toisessa. (Taulukossa päätelmien rinnalla esitettävät suositukset eivät kuitenkaan välttämättä viittaa yksittäisiin päätelmiin, vaan ne liittyvät käsiteltävään muuttujaan.) Tämän jälkeen esitellään hankkeen arvioinnin kautta havaittuja sekä hankkeeseen ja sitä toteuttavaan järjestöön liittyviä yleisiä näkökohtia (hankkeesta opittua, “enseñanzas obtenidas”).

Raportin lopussa on liitteenä analyysitaulukot, joihin on koottu olennaiset tekijät kustakin nuorisoverkostosta. Yksittäisiä nuorisoverkostoja koskevien taulukoiden lisäksi laadittiin yleinen taulukko, jossa kaikki verkostot esitellään tiivistetysti samassa taulukossa. Taulukoihin ryhmitelty tieto tehosti aineiston analysointia ja helpotti yleiskuvan muodostamista hankkeen tilasta. Liitteenä on myöskin arviointiaineiston keruussa ja aineiston analysoinnissa käytetyt työkalut. Viimeisenä liitteenä on ehdotuksia hankkeen indikaattoreiden kehittämiseen. Arvioijien lisäykset hanketyöryhmän laatimiin indikaattoreihin on merkitty punaisella värillä.

On tärkeää korostaa Pamin työntekijöiden ja hankkeen yhteistyötahojen merkittävää osuutta arviointiprosessissa. Arviointiryhmälle heidän apunsa, avoimesti esitetyt mielipiteensä ja joustavuus käytännön järjestelyissä oli tärkeää. Hankkeen nuoret toivat innostuneina ja vastuuntuntoisesti esiin ajatuksiaan ja tunteitaan siitä, mitä hankkeessa on tehty ja mitä ei. Tämän reflektion kautta he tekivät arvioinnista aidon ja legitiimin hankkeen vaikutusten syventämiseen tähtäävän oppimisprosessin. Arviointiryhmä on kiitollinen ja arvostaa heidän mielipiteitään ja työpanostaan. Arvioijat kiittävät myös Taksvärkki ry:tä ja Pamia siitä, että ovat saaneet osallistua arviointiprosessiin, jolla on suuri merkitys guatemalalaisille nuorille. Lisäksi arvioijat arvostavat sitä, että arviointiryhmässä oli edustaja suomesta ja guatemalasta, keskenään erilaisista todellisuuksista, jotka molemmat vaikuttavat hankkeen toteutuksen menestyksekkyteen.

I. TIIVISTELMÄ

Yleistä hankkeesta ja väliarvioinnista

Tammikuussa 2007 käynnistyi Guatemalassa "Entre Amigos – Protejamos del abuso y la explotación sexual comercial" –hanke (suomeksi "Ystävien kesken – Suojautukaamme seksuaaliselta häirinnältä ja hyväksikäytöltä sekä kaupalliselta seksuaaliselta riistolta"). Hankkeen toteuttaa guatemalalainen kansalaisjärjestö PAMI (Programa de Atención, Movilización e Incidencia por la Niñez y la Adolescencia), ja hanketta rahoittaa Taksvärkki ry Suomen ulkoasiainministeriön tuella. Hankkeen tavoitteena on saada aikaan alaikäisiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisyyn tähtäävä koulutus-, mobilisaatio- ja sosiaalisen viestinnän strategia hankepaikkakunnille. Kyseessä on kolmen vuoden hanke, joka alkoi tammikuussa 2007 ja päättyi maaliskuussa 2010. Hankkeen vuosibudjetti on noin 150 000 euroa. Suunniteltu hankkeen toinen vaihe alkaisi tammikuussa 2010 ja päättyisi joulukuussa 2011.

Hanke toimii kuudella paikkakunnalla: Asunción Mitassa Jutiapan alueella, Puerto Barriosissa Izabalissa, Coatepequessa Quetzaltenangossa, Malacatánissa San Marcosissa, Mazatenangossa Suchitepéquezissa ja Panajachelissa Sololássa. Kyseiset alueet valittiin hankkeeseen, koska näillä paikkakunnilla lasten ja nuorten asemaan liittyy erityisiä riskejä ja vaaratekijöitä. Hankepaikkakunnilla nuorisoverkoston toimintaan on osallistunut yhteensä 130-150 nuorta. Jokaisella hankepaikkakunnalla projektista vastaa paikallispromootori, jonka tehtävänä on toiminnan dynamisoiminen, nuorten osallistuvuuden kehittäminen sekä hankkeen aseman ja vaikuttavuuden sekä hallinnon ja logistiikan kestävyden parantaminen. Keskustoimisto sijaitsee maan pääkaupungissa Guatemala Cityssä.

Hankkeen kolme peruskomponenttia ovat koulutus, tiedotus ja mobilisointi. Nuorten voimaistamisen kautta pyritään ehkäisemään seksuaalista hyväksikäyttöä (suomentajan huomio: seksuaalisella hyväksikäytöllä tässä dokumentissa tarkoitetaan niin lähipiirissä tapahtuvaa seksuaalista häirintää ja hyväksikäyttöä kuin myös kaupallista seksuaalista riistoa, jotka molemmat ovat vakava ongelma Guatemalassa). Nuorten osallistuvuuden kehittäminen mahdollistaa asenteiden muutosprosessin sekä parantaa heidän tiedonhankinta- ja toimintavalmiuksiaan. Tavoitteeseen pyritään myös luomalla yhteisöihin seksuaalisen hyväksikäytön ongelmat tiedostavaa asenneilmapiiriä, joka ennaltaehkäisee ongelmia ja saa ihmiset reagoimaan seksuaalirikosten rankaisemattomuuteen ja hyväksikäytön hiljaiseen hyväksyntään yhteiskunnassa. Jälkikäteen hankkeeseen lisätty tärkeä komponentti on kunnallisten lastensuojelumekanismien luominen hankepaikkakunnille. Näiden kunnallisten lastensuojelumekanismien tulee olla kestäviä, institutionaalisesti valideja rakenteita, joilla on vaikutusta koko yhteisössä. Tätä tavoitetta ei vielä olla saavutettu, mutta se on hankkeen kokonaispöytäselityksen tähtäimessä.

Hankkeen tässä vaiheessa on aiheellista suorittaa sen edistymistä ja saavutettuja tuloksia tarkasteleva väliarviointi. Arvioinnin tarkoitus on parantaa hankkeen toteutuksen laatua ja suosittelua muutoksia mahdollista toista vaihetta silmälläpitäen. Näin ollen syys-lokakuussa 2009 guatemalalaisesta ja suomalaisesta arvioijasta koostuva työpari toteutti hankkeessa osallistavan arvioinnin.

Arviointia orientoiva tavoite oli "meneillään olevan hankkeen toteutuksen ja strategian laadun parantaminen sen sosiaalisten, teknisten ja hallinnollisten komponenttien laajan, syvällisen ja osallistavan ymmärtämisen kautta". Arvioinnin osallistavan otteen korostaminen on tärkeää ennen kaikkea siksi, että nuorten ääntä kuunneltiin ja hanketta sekä sen vaikutusta nuoriin pyrittiin arvioimaan yhdessä siihen osallistuvien nuorten kanssa.

Arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa perehdyttiin hankkeen kirjallisiin dokumentteihin yleiskuvan saamiseksi ja hankkeen peruseriaatteiden ymmärtämiseksi. Tämän jälkeen vierailtiin viidessä kuudesta hankkeen paikallistoimistosta (nuorisoverkostot). Vierailut sisälsivät hankkeen nuorisoverkoston toimintaan osallistuvien nuorten ryhmähaastatteluja (arvioinnin keskiössä olevat ryhmät), kunkin paikallispromootorin haastattelun sekä yhteistyökumppaneiden kuten toisten järjestöjen ja instituutioiden, paikallisten auktoriteettien sekä muiden hanketta tuntevien henkilöiden haastatteluja. Lisäksi arvioinnin yhteydessä haastateltiin PAMIn keskustoimistolla hankkeen toteutukseen osallistuvia työntekijöitä kuten järjestön johtajaa, hankkeen koordinaattoria, kirjanpitäjää ja tiedottajaa. Arviointia toteutaneen työparin keskinäisissä palaverissa reflektitiin kriittisesti kerättyä aineistoa sekä keskusteltiin tehdyistä havainnoista ja arvioitsijoiden näkemyksistä ja lähtökohdista. Näin molempien arvioijien näkökulmat sisällytettiin päätelmiin, suosituksiin ja yleisiin havaintoihin (hankkeesta opittua – “ensenanzas obtenidas”). Arvioinnin lopuksi järjestetyssä tapaamisessa promootorit ja projektikoordinaattori saivat mahdollisuuden kommentoida evaluointitieteen ajatuksia. Nämä kommentit on huomioitu lopullisessa arviointiraportissa.

Arvioinnin metodologiassa tiedonkeruuta ja kerätyn tiedon analysointia ohjasivat seuraavat muuttajat: 1) sopivuus, 2) omaksiotto, 3) tehokkuus, tuloksellisuus ja hankehallinto, 4) kestävyys, 5) hankkeen vaikutukset hyödynsaajien kannalta ja 6) suositukset. Arvioinnissa käytetyt työkalut laadittiin näitä muuttajia varten. Arviointi toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Arviointiprosessissa avustivat ja siihen osallistuivat hankkeen työntekijät, nuorisoverkoston kuuluvat nuoret ja muut hankepaikkakuntien toimijat. (Raportin toisessa luvussa kerrotaan tarkemmin arviointiprosessin muista näkökohdista sekä toteutusaikataulu.)

Analyysi ja päätelmät

On havaittavissa, että jossain vaiheessa hanketta joillakin paikkakunnilla aktiviteetit keskittyivät lähinnä luovaan toimintaan ja itseilmaisuun, ja hankkeen päätarkoitus, seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisyyn tähtäävä koulutus jäi toissijaiseksi. Tämä ongelma jo kuitenkin selvästi tiedostetaan hankkeessa. Asian korjaamiseksi nuorisoverkostoissa on pohdittu tilannetta itsereflektion kautta ja tehty muutoksia, jotta koulutusprosessi olisi hankkeen keskiössä, kuitenkin toiminnallisuutta ja elämyksellisyyttä hylkäämättä. Tämän korostaminen on tärkeää, jotta asetettuihin tavoitteisiin voitaisiin päästä parhaalla mahdollisella tavalla ja riittävän tehokkaasti hankkeen toisen vaiheen aikana.

Seksuaalisen hyväksikäytön teemoihin liittyy hankepaikkakunnilla paljon vastustusta, vaikeuksia ja vaaroja. Näin ollen on erityisen merkittävää, että hanke on, ihme kyllä, onnistunut saamaan näille teemoille näkyvyyttä kyseisillä alueilla. Hankkeen seksuaalista hyväksikäyttöä ehkäisevä vaikutus alkaa näkyä henkilökohtaisella tasolla hankkeessa mukana olevien nuorten elämässä, vaikkakaan hanke ei voi taata hyväksikäytöltä täysin välttävän. Yhteiskunnallisella ja poliittisella tasolla vaikutus on hitaampi.

Hankkeen akuuttia tarvetta kuvaa dramaattisesti se, että kaikilla kuudella hankepaikkakunnalla nuorisoverkoston toimipisteet ovat profiloituneet seksuaalisen hyväksikäytön tematiikan asiantuntijoiksi yhteisön silmissä. Lisäksi suurimmassa osassa hankepaikkakuntia ne ovat ainoita paikkoja, joissa nuorille tarjotaan ihmisoikeus- ja johtajakoulutusta, jopa huomattavasti enemmän kuin kouluopetuksessa. Tässä suhteessa hanke on yhdenmukainen useisiin suomen kehityspoliittisiin tavoitteisiin nähden.

Hankkeeseen osallistuvissa nuorissa voidaan merkittävästi havaita voimakas sitoutuneisuus ja hankkeen omaksiotto, joka on säilynyt niissäkin nuorisoverkostoissa, joissa promootorit ovat vaihtuneet tai hoitaneet työnsä vaihtelevalla menestyksellä. Tästä olennaisena osoituksena on kaikissa nuorisoverkostoissa ilmaistu halu jatkaa hanketta, jopa mahdollisista taloudellisista vaikeuksista huolimatta. Hankkeeseen osallistuvien nuorten yhteiskunnallinen aktiivisuus ja johtamistaidot – jotka ovat toki eri tasoisia – on selkeä osoitus hankkeen saavutuksista. Nuorten “kädenjälki” hankkeessa näkyy heidän osallistumisessaan yhteiskunnalliseen toimintaan, laajamittaisena esiintymisenä tiedotusvälineissä sekä heidän tuomissaan ehdotuksissa hankkeen tematiikkaan ja toimintatapoihin. On totta, ettei nuorten osallistuminen vielä yllä yhteiskunnalliseen muutokseen ja näkyvyyteen yhteisöissä

siinä määrin kun olisi tarpeellista. Tämän tavoitteluun hankkeen tulisi keskittyä paremmin. Promoottorien erityistä roolia nuorisajohtajuuden kehittämisessä ja koulutusprosessissa tulisi korostaa. Juuri siksi promoottorit eivät saisi sivuuttaa nuorten ajatuksia ja osuutta päätösten tekemisessä.

Kirjallisiin dokumentteihin ja hankkeen eri toimijoiden haastatteluihin perustuva tutkimus osoittaa, että hankkeen rakenne, asenne ja toteutus on hankehallinnon kannalta hyvä ja selkeä. Resursseja hallinnoidaan asianmukaisesti ja toiminta on läpinäkyvää, millä on merkittävä vaikutus tavoitteiden saavuttamiseen. Hallinnon vakautteen vaikuttaa hyvin toimiva suhde ja yhteiset linjat paitsi hankekoordinaattorin ja kirjanpitäjän, myös hanketta toteuttavan järjestön ja rahoittajan välillä.

Hankkeen kestävyys ei vielä ole strategisesti sisällytetty hankkeen eri komponentteihin. Tämän suhteen olisi tärkeää ryhtyä toimeen välittömästi. Kuitenkin hankkeessa on havaittavissa kestävyttä edistäviä tekijöitä. Näitä ovat esimerkiksi hankkeen kannalta suotuisat poliittiset prosessit harvoilla hankepaikkakunnilla, instituutioiden väliset liittoumat, jotka tosin eivät vielä ole onnistuneet luomaan pysyviä kunnallisia lastensuojelumekanismeja mutta ovat ottaneet joitakin askelia tätä tavoitetta kohti (Kaikilla hankepaikkakunnilla on tehty töitä lastensuojelupolitiikan suunnittelussa. Joillakin paikkakunnilla tässä on edistytty paremmin kuin toisilla, mutta tavoite on kaikille selvä). Myöskin muiden instituutioiden kanssa tehdystä yhteistyöstä saaduilla ajatuksilla ja näkemyksillä on merkittävä rooli tulevaisuudessa hankkeen kestävyden kannalta. Hankkeen toiseen vaiheeseen ehdotettu "semillero"-toiminta lisäisi nuorten vaikutusta hankkeen toimijoina, joka on tärkeä kestävyysselementti. Lisäksi sellainen instanssi, jossa nuoret voivat vaihtaa ajatuksiaan, reflektoida, osallistua ja tehdä päätöksiä on tärkeä kestävyystekijä tulevaisuutta ajatellen.

Hankkeen vaikutukset nuorisoon ovat alkaneet näkyä käyttäytymisen ja asenteiden muutoksena (ennen kaikkea suhteessa toisiin ihmisiin, ilmaisussa, yhteiskunnallisessa sitoutuneisuudessa, riskien tunnistamisessa jne). Lisäksi hankkeen vaikutus nuorten johtajuustaitojen kehittäjänä on huomattava. Johtajuustaidot tulevat ilmi perhepiirissä, opiskelutovereiden parissa ja heitä ympäröivässä yhteisössä. Hankkeen tematiikkaa tulisi laajentaa siihen läheisesti liittyviin aiheisiin, kuitenkin varoen hankkeen temaattista hajoamista. Joka tapauksessa hankkeen teemojen tulisi olla jatkossakin sidoksissa nuorten kokonaisvaltaisen kouluttamiseen ja osallistamiseen.

Perustavanlaatuisen tekijä hankkeen vaikutuksissa on nuorisoverkoston tarjoama (joissakin tapauksissa paikkakunnan ainoa) tervehenkinen vapaa-ajanviettopaikka, joka samalla tarjoaa mahdollisuuden oppia uusia asioita. Nuorille ei ole riittävästi tiloja, joissa he voisivat oppimisen ja itsensä kehittämisen sekä yhteiskuntavaikuttamisen lisäksi viettää vapaa-aikaansa terveellisesti. Tässä mielessä hanke ehkäisee guatemalalaisen nuorison keskuudessa turvattomuutta, väkivaltaa ja muita riskejä.

Hankkeen kerrannaisvaikutustaso on vajavainen, mikä antaa aihetta analysoinnille, reflektoinnille ja toiminnan uudelleenohjaamiselle. Tähän liittyvät keskustelut on jo aloitettu hankkeen sisällä.

Hankkeen työntekijät (6 promoottoria, koordinaattori, johtaja ja kirjanpitäjä) muodostavat ihanteellisen, työhönsä sitoutuneen ja hyvin integroituneen työryhmän. Toisaalta promoottoareissa on selviä eroja. Tämä on asia, mitä tulee pohtia hankkeen sisällä. Ennen kaikkea keskustelua tulisi käydä siitä, missä määrin nämä eroavaisuudet vaikuttavat verkostoissa mukana olevien nuorten kokonaisvaltaiseen kasvattamiseen sekä osallistamis- ja koulutusnäkökulmiin.

Suosituks

Sopivuus: Hankkeen tematiikkaa tulee laajentaa kokonaisvaltaisempien ja yhteiskunnallisten vaikutusten saavuttamiseksi. Teemaa laajennettaessa tulee välttää pelkästään kiinnostavien, mutta toisiinsa nähden hajanaisten teemojen liittämistä hankkeeseen. Esimerkiksi kokonaisvaltaisen lasten- ja nuortensuojelu sekä seksuaaliterveyskasvatus voisivat

muodostaa temaattisen viitekehyksen. Tämän lisäksi olisi syytä vahvistaa toimintastrategioiden (sekä keskipitkän että lyhyen tähtäimen) suunnittelua. Toimintastrategian suunnittelua tulisi harjoittaa kaikilla hankkeen osa-alueilla, ennen kaikkea promoottorien ja hankkeeseen osallistuvien nuorten tulisi tehostaa suunnitelmallisuutta. Näin voitaisiin parantaa seurannan ja saavutettujen tavoitteiden monitoroinnin laatua.

Monikulttuurisuus ja kulttuurienvälinen vuorovaikutus tulisi sisällyttää hankkeeseen ja ottaa huomioon hankkeen sisäisessä koulutuksessa ja yhteisövaikuttamisen tasolla, huolimatta siitä, että suurin osa nuorisoverkostoissa toimivista nuorista ei edusta maan alkuperäisväestöä.

Pedagogisen strategian ennaltaehkäisevää puolta tulisi syventää, siten, että saavutettaisiin merkittäviä konkreettisia vaikutuksia kaikilla hankepaikkakunnilla. Pedagoginen strategia tulisi nähdä sosiopoliittisen ja kulttuurisen muutospaineen luomisen välineenä, ja se tulisi ottaa huomioon kiinteänä osana hankkeen yhteiskunnallista vaikuttamista ja viestintää. Hankkeen koulutus- ja viestintäkomponenttien tasapainoista suhdetta tulisi hyödyntää. Tässä strategiassa vertaiskoulutus voisi olla merkittävä tekijä, jota tulisi syventää ja jolle tulisi antaa enemmän painoarvoa.

Omaksiotto: Niin promoottorien kuin nuortenkin koulutuksen ja kapasiteetin kehittämistä pitäisi parantaa ja laajentaa siten, että keskiössä olisi nuorten voimaannuttaminen. Promoottorien kohdalla koulutukseen tulisi varata enemmän aikaa ja sisällyttää koulutukseen uusia haasteita. Nuorten koulutukseen olisi tärkeää sisällyttää kaikilla hankepaikkakunnilla opastusta hankehallintoon, kansalaisvaikuttamiseen, poliittisiin prosesseihin sekä itsenäiseen tiedonhankintaan.

Promoottorien työn seuranta ja kokemusten jakamista promoottorien kesken voisi lisätä. Kullakin hankepaikkakunnalla toimivien nuorisoverkostojen sisällä tulisi myös harjoittaa itsearviointia ja kokemusten reflektointia.

Tehokkuus, tuloksellisuus ja hallinto: Hankkeen paikallistoimistojen materiaalsen, teknisen ja sosiaalisen tilan jatkuva seuranta on tärkeää. Seurannan yhteydessä tulisi tarkastaa käytettävissä olevat resurssit ja verkostossa vallitseva (ennen kaikkea promoottorien) asenne resursseista huolehtimiseen. Tämän muuttujan kannalta olennaista on mahdollisuus toimia systemaattisesti promoottorien asianmukaisessa palkkaamisessa ja heidän työnsä seurannassa, joka sisältää saavutettujen konkreettisten tulosten ja vaikutuksen tarkastelun. Henkilöiden profiilia työhön palkattaessa ja käytännön viranhoidossa tulee seurata tarkoin, jotta välttyttäisiin dramaattisilta eroavaisuuksilta tämän suhteen, ennen kaikkea siinä, miten he edesauttavat nuorten voimaannuttamisproessia.

Kestävyys. Kestävyysnäkökulma pitäisi laajamittaisesti liittää kaikkiin hankkeen komponentteihin. Hiljattain muodostettu "nuorten neuvosto" on ihanteellinen foorumi. Sen puitteissa voidaan kehittää tämänkaltaisia prosesseja. Tulisi myös syvällisesti pohtia sitä mahdollisuutta, että kestävyys tarkoittaisi tämän hankkeen kohdalla hankkeen toiminnan siirtymistä julkishallinnon alueelle ja sen rakenteisiin. Hankkeeseen osallistuvien "vanhempien nuorten" asemaa tulisi miettiä, jotta löydettäisiin keinoja heidän pitämisekseen mukana hankkeessa. Näiden hankkeen kasvattamien nuorten aikuisten kokemusta ja johtajuustaitoja tulisi hyödyntää toisiin nuoriin kohdistuvassa vaikutustyössä. Heidän asemansa ja pysymisensä mukana toiminnassa on merkittävä kysymys hankkeen kestävyden kannalta.

Hankkeen vaikutukset hyödynsaajiin: Kerrannaisvaikutus tulisi sisällyttää hankkeen strategiaan rakenteen, prosessien ja toiminnan tasolla. Mahdollisen hankkeen toisen vaiheen aikana tulee erityisesti keskittyä kerrannaisvaikutukseen. Tämä tarkoittaisi nuorisoverkostojen konseptin uudelleentarkastelua vertaiskoulutusta ja muita psyko- ja sosiopedagogisia näkökulmia korostavan pedagogisen strategian kautta. Nuorten kanssa käytyihin keskusteluihin perustuen suositellaan vertaiskoulutuksen ja hankkeen vaikutusten ulottamista hankepaikkakuntia ympäröivälle maaseudulle. Kannattaisi myös vakavasti harkita aikuisväestölle suunnattavaa projektiota (niin koulutuksen kuin kulttuurituotteiden ja

yhteiskunnallisen vaikuttamisenkin kautta), jotta aikuisväestön keskuudessa yleinen mielipide muuttuisi seksuaalista hyväksikäyttöä ja kaupallista seksuaalista riistoa ehkäiseväksi sekä nämä ilmiöt tuomitsevaksi.

Hankkeen työntekijät: Promoottorien profiilia olisi syytä tarkistaa ja heidän rooliaan yhdenmukaistaa. Promoottorien henkilökohtaisia ominaisuuksia ja tyyliä tulee kunnioittaa, mutta nämä eivät saa missään yhteydessä vaikuttaa kielteisesti nuorten voimaannuttamiseen ja kokonaisvaltaiseen kehitykseen. Promoottorien koulutus tulisi suunnitella kokonaisvaltaiseen pedagogiseen lähestymistapaan perustuen, ja sen tulisi sisältää koulutusta hankehallinnosta ja hanketyöstä yleisesti.

II. ARVIOINTIPROSESSI: LÄHTÖKOHDAT, METODOLOGIA, SAAVUTUKSET JA RAJOITTEET

Arviointiprosessin tavoitteet ja perustelut:

Arvioinnin tavoitteena oli meneillään olevan hankkeen toteutuksen ja strategian laadun parantaminen sen sosiaalisten, teknisten ja hallinnollisten komponenttien laajan, syvällisen ja osallistuvan ymmärtämisen kautta.

Arviointiprosessi on tarpeellinen, koska:

- o Hankkeen toteutus on puolessavälissä. Näin ollen vielä hankkeen edetessä siihen voidaan tehdä muutoksia tulosten ja tavoitteiden saavuttamisen takaamiseksi.
- o Ulkopuolisten arvioijien tekemät havainnot saattavat tässä vaiheessa hanketta auttaa sen työntekijöitä tekemään tarvittavia päätöksiä työn laadun parantamiseksi ja yleisen tarkoituksenmukaisuuden takaamiseksi.
- o Hankkeen konkreettinen todellisuus koostuu tällä hetkellä resurssien käytöstä sekä järjestelmien ja rakenteiden luomisesta. Tehokkuuden maksimoimiseksi näiden toimintojen tarkastelu ulkopuolisen toimesta on tärkeää.

Arvioinnin metodologiset kriteerit:

- Arvioinnin metodologiaa ja lähtökohtia määritettäessä pyrittiin saavuttamaan yhteneväinen linja itse hankkeen pyrkimysten kanssa, ennen kaikkea liittyen hankkeessa mukana olevien nuorten aktiiviseen ja tehokkaaseen osallistumiseen. Tällä perusteella järjestettiin tapaamisia, joiden tarkoitus oli arvioida hanketta yhdessä näiden nuorten kanssa sen sijaan että olisi arvioitu näitä nuoria.
- Tämä tarkoittaa, että kirjallisten dokumenttien analyysiin perustuvan aineiston tarkastelun, analysoinnin ja ymmärtämisen lisäksi annettiin suuri merkitys nuorten kanssa käydyille keskusteluille, aivan kuten hankkeen kanssa tekemisissä olevien henkilöiden ja organisaatioiden edustajienkin ajatuksille.

- Arviointi keskittyi pääasiassa hankkeen prosessien, toiminnan ja muiden komponenttien laadulliseen ymmärtämiseen. Tästä syystä nuorten ajatuksille annettiin paljon merkitystä, kuitenkin huomioiden myös promoottorien, hankkeen koordinaattorin, järjestön johtajan ja kirjanpitäjän ajatukset sekä hankkeen kanssa yhteistyötä tekevien tahojen ilmaukset.
- Peruskriteerinä oli, että arviointitutkimus suoritettiin riittävän monipuolisesti, ja että tutkimustoimet olivat toisiaan täydentäviä:
 - Kirjallisiin dokumentteihin tutustuminen (ennen, jälkeen ja prosessin aikana).
 - Arviointia orientoivien instrumenttien kehittäminen.
 - Haastattelut: järjestön johtaja, kirjanpitäjä, hankkeen koordinaattori, tiedottaja, paikallispromoottorit (kukin yksitellen), paikallisviranomaiset ja muiden instituutioiden edustajat.
 - Ryhmähaastattelut: hankkeen nuorisoverkostot, joidenkin järjestöjen ja yhteiskunnallisten liikkeiden edustajat.
 - Arvioijien väliset keskustelut, näkökulmien jakaminen ja analysointi.

Arvioinnin toimintasuunnitelma:

Tutkimus- ja analyysiprosessissa pyrittiin löytämään pohdittavia elementtejä seuraavien arviointikriteerien kautta (muuttujat):

- Sopivuus (pertinencia)
- Omaksiotto (apropiación)
- Tehokkuus, tuloksellisuus ja hallinto (eficacia, eficiencia y administración)
- Kestävyys (sostenibilidad)
- Hankkeen vaikutukset hyödynsaajien kannalta (efectos o impactos en la población beneficiaria)
- Suositukset (recomendaciones)

Oheinen taulukko toimii erilaisten henkilö- ja ryhmähaastattelujen perustana:

Muuttuja	Indikaattorit / Tiedonhankinnan suuntaviivat	Tiedonhankintamenetelmät - resurssit	Tulokset
Sopivuus	Vastaako hanke tällä hetkellä ennalta määriteltyihin tavoitteisiin? Vastaako hanke määriteltyjä tarpeita? Vastaako hanke Suomen kehityspolittisia suuntaviivoja ja periaatteita?	- Dokumentteihin tutustuminen (hankedokumentit, raportit) - Yksittäiset haastattelut:	- Alustavasti todettujen hankkeen saavutettujen

	<p>Onko hankkeen laadukkaan kehittämisen vaatimia muutoksia tehty (organisaatioon liittyviä, kulttuurisia, sosiopoliittisia)?</p> <p>Onko hankkeen toiminnassa mukana Guatemalan eri etnisten ryhmien edustajia? Otetaanko hankkeessa huomioon, arvostetaanko ja hyödynnetäänkö kunkin nuorisoverkoston toiminta-alueen sosiolingvivistisiä erityispiirteitä?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hankkeesta vastaava henkilö • Promoottori • Jonkin kunnan organisaation tai muun kunnallisen tahon edustaja. <p>- Ryhmähaastattelu (hyödynsaajat): Hankepaikkakuntien nuoret.</p>	<p>tavoitteiden pohdinta ja analysointi.</p>
Omaksiotto	<p>Kuinka paljon ja millä tavoin nuoret osallistuvat hankkeessa? Miten he osallistuvat päätöksentekoon ja hankkeen toteutukseen? Ovatko nuoret esittäneet havaintojaan, muutosehdotuksia tai uusia painotuksia hankkeeseen? Jos ovat, kuinka nämä ehdotukset on otettu vastaan?</p>	<p>- Ryhmähaastattelu (hyödynsaajat): Hankepaikkakuntien nuoret.</p> <p>- Yksittäiset haastattelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankkeesta vastaava henkilö • Promoottori 	<p>- Nuorten osallistuminen ja voimaistuneisuus todetaan ja rekisteröidään laadullisesti ja määrällisesti.</p>
Tehokkuus, tuloksellisuus ja hallinto	<p>Onko resurssit käytetty tehokkaasti? Ovatko hankkeen tulokset yhdenmukaisia käytettyjen resurssien määrään ja laatuun nähden? Onko hankkeen toiminta toteutettu suunnitelmien mukaisesti? Mitä mainittavia muutoksia on tehty? Millä tavoin hankehallinto toimii (läpinäkyvyys, hyvä hallinto, tilitykset, raportointi)? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet, negatiivisesti tai positiivisesti, hankkeen tehokkaaseen toteutukseen?</p>	<p>- Dokumentteihin tutustuminen (hankedokumentit, raportit)</p> <p>- Yksittäiset haastattelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PAMIn johtaja ja hankkeesta vastaava henkilö • Hankehallinnosta vastaava henkilö. • Promoottorit (jos tarpeen). <p>- Havainnointi.</p> <p>- Hyödynsaajaryhmien haastatteluissa käytetään ensisijaisesti vain viimeistä kysymystä.</p>	<p>- (Kaiken-tyyppisten) Resurssien käytön analysointi.</p>
Kestävyys	<p>Mitä on tehty tai ollaan tekemässä hankkeen jatkuvuuden, syventämisen ja toiminnan ja vaikutusten laajentamisen turvaamiseksi? Mitkä tekijät vaikuttavat positiivisesti tai negatiivisesti hankkeen kestävyyskykyyn? Mitä pitäisi tehdä hankkeen kestävyyskyvyn turvaamiseksi?</p>	<p>- Yksittäiset haastattelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankkeesta vastaava henkilö • Jonkin kunnan organisaation tai muun kunnallisen tahon edustaja. <p>- Ryhmähaastattelu (hyödynsaajat): Hankepaikkakuntien nuoret</p>	<p>- Hankkeen tulevaisuuden pohdinta ja tarkastelu sekä tähän liittyvien ehdotusten esittäminen.</p>
Vaikutukset	<p>Mitkä ovat hankkeen tärkeimmät näkyvät vaikutukset hankkeen</p>	<p>- Yksittäiset haastattelut:</p>	<p>- Yhdessä</p>

<p>hyödynsaajien kannalta</p>	<p>tarjoamien asenteiden, tietojen ja taitojen kannalta? Mitä vaikutuksia hankkeen toiminnalla on ollut hyödynsaajien henkilökohtaiseen -, perhe- ja yhteiskunnalliseen elämään?</p> <p>Mitä on tehty, miten ja minkälaisin tuloksin seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston suhteen? Mitä arvostuksia, ehdotuksia ja muuta kontribuutiota on saatu erilaisilta mukana olleilta toimijoilta teeman käsittelyyn ja ongelmiin puuttumiseen?</p> <p>Miten paljon vaikutusta hankkeella on toisten kunnioittamiseen, arvokkuuteen ja kulttuurisiin oikeuksiin liittyviin asenteisiin ja käyttäytymiseen (esimerkiksi rasismiin ja machismiin vastaisessa kamppailussa)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hankkeesta vastaava henkilö • Promoottori • Jonkin kunnan organisaation tai muun kunnallisen tahon edustaja. <p>- Ryhmähaastattelu (hyödynsaajat): Hankepaikkakuntien nuoret</p> <p>- Havainnointi</p>	<p>hankkeeseen osallistuvien tahojen kanssa suoritettujen pohdintojen ja analysoinnin sekä havainnoinnin kautta laadittu arvio hankkeen vaikutuksista siinä mukana oleviin henkilöihin.</p>
<p>Suosituks</p>	<p>Mitkä päätökset, korjaukset tai uudelleenmuokkaamiset olisivat tarpeen hankkeen laadun parantamiseksi?</p> <p>Mitä tulisi tehdä tai valmistella, jotta kerrannaisvaikutuksen turvaamiseksi hankkeen toisessa vaiheessa?</p> <p>EHDOTUKSIA TOISTA VAIHETTA VARTEN (2010-2011) (Tulisiko metodologiaan liittää monikulttuurisuuteen liittyviä ja alkuperäiskansojen arvot huomioon ottavia elementtejä?)</p> <p>Kuinka laadullisia indikaattoreita voisi kehittää hankkeen toista vaihetta varten?</p>	<p>- Yksittäiset haastattelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankkeesta vastaava henkilö • Promoottori • Jonkin kunnan organisaation tai muun kunnallisen tahon edustaja. <p>- Ryhmähaastattelu (hyödynsaajat): Hankepaikkakuntien nuoret</p> <p>- Erilliset palautekeskustelut.</p>	<p>- Esitetään hankkeen painotuksiin, toimintaan, prosesseihin ja resursseihin liittyviä suosituksia, jotka saattavat parantaa hankkeen laatua.</p>

Arviointiprosessin kuvaus

Arviointiprosessin aikataulu:

Arvioinnin vaiheet:	Syyskuu					Lokakuu			
	1-4	7-11	12-18	21-25	28-29	1-9	12-16	19-23	26-30
Vaihe I. Taustatutkimus: - Projektidokumentteihin ja raportteihin tutustuminen									
- Työsuunnitelman ja metodologian laatiminen									
Vaihe II. Kenttätyöskentely: - Haastattelut ja keskustelut PAMIn toimistolla									
- Vierailut hankepaikkakuntien nuorisoverkostoihin: yksittäiset ja ryhmähaastattelut, havainnointi									
Vaihe III. Raportin työstäminen: - Raportin kirjoittaminen									
- Raportin luovutus asianosaisille ja loppupalaveri									

a) Vierailujen päivämäärät (sisältävät promottorien, yhteistyökumppaneiden, auktoriteettien sekä nuorten haastattelut):

- Mazatenango: 12. syyskuuta
- Asunción Mita: 18. ja 19. syyskuuta
- Puerto Barrios: 19. ja 20. syyskuuta
- Panajachel: 18. syyskuuta
- Malacatán: 22. ja 23. syyskuuta

b) Keskustoimistolla tehdyt haastattelut:

- Edgar Estrada, hankkeen koordinaattori. 16. syyskuuta.
- Mireya Saadeh, Pamin johtaja. 25. syyskuuta.
- Eduardo del Águila, kirjanpitäjä. 25. syyskuuta.
- Jorge Medrano, tiedottaja. 25. syyskuuta.
- Tulosten analysointi yhdessä promoottorien kanssa. 13. lokakuuta.

Evaluoointiprosessin saavutukset ja rajoitteet

Saavutukset:

- Arvioinnin osallistavan luonteen vuoksi saavutettiin mm. seuraavaa:
 - Lisääntynyt nuorten voimaantuminen.
 - Hankkeen ilmaisullisen ympäristön ja ilmaisun merkityksen vahvistaminen.
 - Koulutuksellisten vaikutusten jakaminen osallistujien välillä.
- Hankkeen merkittävimpien tekijöiden: ennaltaehkäisy, koulutus-viestintä-mobilisaatio -yhteyden, kestävyuden ja kerrannaisvaikutuksen (vertaiskoulutus) syventäminen.
- Pamin työntekijöiden yhteistyöhaluinen ja avoin asenne.
- Arviointityöparin erilaisten henkilökohtaisten ja kulttuuristen näkökulmien yhdistäminen.

Rajoitteet:

Yleisesti arviointia varten käytettävissä olleen ajan puitteissa ei ollut mahdollista osallistua kokonaisvaltaisesti kaikkien kuuden nuorisoverkoston toimintaan. Pidempiaikaisella läsnäololla olisi saavutettu parempi luottamus hyödynsaajiin, mikä olisi mahdollistanut syvällisemmän keskustelun hankkeen heikkouksista ja tarpeista. Havainnoinnin lisääminen ja toistuvat keskustelut promoottorien kanssa olisivat mahdollistaneet paremman ymmärryksen muodostamisen kustakin nuorisoverkostosta.

- Etäisyys keskustoimiston ja hankepaikkakuntien nuorisoverkostojen välillä.

III. HANKE

“Entre Amigos – Protejamos del abuso y la explotación sexual comercial” (“Ystävien kesken – Suojautukaamme seksuaaliselta häirinnältä ja hyväksikäytöltä sekä kaupalliselta seksuaaliselta riistolta”) –hankkeen ensimmäinen vaihe käynnistyi tammikuussa 2007 ja päättyi maaliskuussa 2010. Hanketta rahoittaa Taksvärkki ry, ja sen toteuttaa Guatemalassa PAMI (Programa de atención, movilización e incidencia por la niñez y la adolescencia). Hankkeen perusrakenteeksi on muodostettu kuudelle paikkakunnalle nuorisoverkostot, joiden päätarkoituksena on guatemalalaisten lasten ja nuorten seksuaalisen hyväksikäytön ehkäiseminen. Nuorisoverkoston puitteissa nuoret koulutautuvat ja tekevät tiedotustyötä muiden lasten ja nuorten parissa hankkeen teemojen esille tuomiseksi.

Lisäksi hankepaikkakunnilla tehdään vaikuttamistyötä ja kehitetään kunnallisia lasten- ja nuortensuojelumekanismeja, sekä edistetään yleisesti nuorison voimaannuttamista.

Budjetti hankkeen toteutukseen Guatemalassa on 150 000 euroa vuodessa. Taksvärkki ry rahoittaa hanketta keräysvaroilla ja Suomen ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyötuella. Rahoitusta on haettu hankkeen toiselle vaiheelle, joka alkaisi vuonna 2010 ja päättyisi vuoden 2011 joulukuussa. Hanke toteutuu kuudella paikkakunnalla Guatemalassa: Asunción Mitassa, Puerto Barriosissa, Panajachelissa, Coatepequessa, Mazatenangossa ja Malacatánissa. Hanketta koordinoidaan PAMIn keskustuimistosta, Guatemala Citystä käsin.

Seksuaalista hyväksikäyttöä ja kaupallista seksuaalista riistoa voidaan pitää gender-ongelmana. Vaikka nämä yhteiskunnalliset ilmiöt vaikuttavat sekä poikiin että tyttöihin, enemmän nämä ongelmat koskevat tyttöjä ja nuoria naisia. Yleisimmin perhepiirissä tapahtuva seksuaalinen hyväksikäyttö pakottaa lapset ja nuoret vaikenemiseen sekä syyllisyydentunteeseen ja aiheuttaa muita fyysisiä ja henkisiä vaurioita, jotka usein ovat pysyviä. Seksuaalisessa hyväksikäytössä kyse on myös ihmisoikeusloukkauksesta sekä aikuisten ja miesten harjoittamasta vallan väärinkäytöstä naisia ja tyttöjä kohtaan. Machismi ja aikuiskeskeisyys ovat ongelman keskeinen ydin. Seksuaalista hyväksikäyttöä esiintyy koskettelusta aina raiskauksiin, joihin usein liittyy muitakin seksuaalisen riiston ilmiöitä. Guatemalassa suurimmassa osassa hyväksikäyttötapauksia rikosilmoitus jää tekemättä, ja niitäkään joista ilmoitus tehdään ei rekisteröidä kunnolla.

Kaupallinen seksuaalinen riisto on rikollista toimintaa, jonka suurin osa kansallisista ja kansainvälisistä laeista kieltävät. Siitä huolimatta ilmiötä esiintyy yhä enemmän ja sen hyväksyntä myöskin kasvaa machistisen kaksinaismoraalin seurauksena. Kaupallinen seksuaalinen riisto on yksi ilmeisimmistä rikkomuksista lasten ja nuorten ihmisoikeuksia vastaan. Kaupallinen seksuaalinen riisto sisältää kaksi ilmiötä: prostituution (joka joillakin paikoin ilmenee seksiturismina) ja pornografian. Seksibisnekseen liittyy kiinteästi alaikäisten ihmiskauppa. Merkittävä osa seksibisneksen uhreiksi joutuneista tytöistä on ulkomaalaisia, pääasiassa kotoisin naapurimaista El Salvadorista, Nicaraguasta ja Hondurasista, mikä on merkki Guatemalaan suuntautuvasta ihmiskaupasta.

Kaupallinen seksuaalinen riisto nähdään machistisissa ja patriarkaalisissa yhteiskunnissa “välttämättömänä pahana”, jota tarvitaan jatkuvasti – huolimatta siitä, että kyse on alaikäisistä – ja joka “suojelee” “kunnollisia” naisia miesten “hallitsemattoman seksuaalivietin” purkauksilta. Uhreiksi joutuneille tytöille tämä tarkoittaa varhaisessa iässä alkavaa väkivaltaa, joka asettaa heidät haavoittuvaiseen asemaan seksuaalisten riistäjensä, selkeästi rikollisten parittajien armoille, jotka suostuttelevat heidät mukaan prostituution tai pornografian verkkoon – olosuhteisiin, joissa heidän täytyy palvella asiakkaitaan. Myös köyhyys altistaa näille vaaroille, koska sellaisissa olosuhteissa tyttöjä on helpompi hujata ja houkutella mukaan rahan voimalla. Yksi seksibisneksen ja ihmiskaupan kauppavaraksi joutumisen vakavimmista seurauksista on julma ja nöyryyttävä kohtelu, joka aiheuttaa

monenlaisia psykososiaalisia vaurioita kuten sukupuolitauteja, ei-toivottuja raskauksia, fyysisiä vammoja, pahoinpitelyjä sekä henkisiä seurauksia, joista monet ovat pysyviä. On tavallista, että tämä prostituoiduksi joutumisen prosessi johtaa lopulta kuolemaan.

PAMI on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton guatemalalainen kansalaisjärjestö. Se on perustettu vuonna 1989 vahvistamaan kansalaisjärjestöjen ja muiden kokonaisvaltaisen terveyden ja yhteisöjen kehityksen edistämiseen organisoituneiden ryhmien teknistä, hallinnollista ja taloudellista kapasiteettia. Toiminta vastaa järjestön strategisia tavoitteita, joita ovat mm. tutkimus, järjestön institutionaalinen vahvistaminen, suoran avunannon mallit, poliittisia prosesseja edistävät toimenpiteet ja tiedotustoiminta. Tällä hetkellä järjestö on keskittynyt yhteisöjen kehitystyössään lasten ja lapsiperheiden asemaan, koulumaailmaan sekä yhteistyöhön paikallisten, kansallisten ja alueellisten auktoriteettien ja muiden instanssien kanssa. Lisäksi järjestö on kehittänyt erilaisia neuvontapalveluja liittyen teemoihin, joista sillä on kokemusta. Näitä ovat esimerkiksi yhteiskunnallisten projektien taloushallinto, viestintä, suunnittelu, seuranta, evaluointi ja systematisointi. Neuvonnan tavoitteena on organisaatioiden tehokkuuden, tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisääminen.

Taksvärkki ry on suomalainen kansalaisjärjestö, joka rahoittaa kehitysyhteistyöhankkeita eri puolilla maailmaa. Taksvärkki on saanut alkunsa suomalaisten nuorten kansainvälisen solidaarisuuden liikkeestä. Taksvärkin periaatteena on "suoraa toimintaa nuorilta nuorille". Suomalaiset nuoret osallistuvat varainkeruuseen kehitysyhteistyöhankkeita varten, joiden päähyödynsääjia ovat kehitysmaiden nuoret. Kaikkien järjestön rahoittamien hankkeiden yleinen tavoite on nuorten aktiivisen roolin edistäminen kotimaidensa kehitystyössä.

Hankkeen tavoitteet

"Entre amigos" -hankkeen yleistavoite on edistää lasten ja nuorten suojelua seksuaaliselta hyväksikäytöltä ja kaupalliselta seksuaaliselta riistolta Guatemalassa. Hanke keskittyy ennaltaehkäisevään työhön.

Hankkeen erityistavoitteena on saada aikaan kuudelle guatemalalaiselle paikkakunnalle koulutus-, mobilisaatio- ja viestintästrategia alaikäisiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ennaltaehkäisemiseksi.

Hankkeen perusajatuksena on, että hankepaikkakunnilla lapset ja nuoret toteuttavat tiedotus- ja valistustyötä, jolla ehkäistään heidän elämänsä uhkaavia ja heidän tärkeimpiä ihmisoikeuksiaan rikkovia ilmiöitä. Hankkeeseen valituilla paikkakunnilla näitä ilmiöitä esiintyy erityisen paljon. Toiminta voimaannuttaa hankepaikkakuntien nuorisoa. Voimaannuttamisprosessin myötä nuoret tulevat tietoisiksi omasta itsestään ja ympäristöstään samalla, kun heidän kriittinen ajattelunsa ja aloitekykynsä kehittyvät. Voimaantuminen on jokaisen nuoren kykyä analysoida, kritisoida, tehdä aloitteita, tuntea ja ilmaista tunteitaan, ja sitä kautta lisätä lasten ja nuorten (paikallista) näkyvyyttä yhteisöjensä elämässä ja paikallispolitiikassa. Näin tuotetaan kokonaisvaltaista elämystietoa ja yhdessä oppimista nuorten omista oikeuksista.

Hankkeen määrällisenä tavoitteena on, että kuudessa Guatemalan läänissä koulutetaan 150 nuorta, jotka muodostavat tiedotusta harjoittavia nuorisoverkostoja, jotka levittävät tietoa toisille lapsille ja nuorille. Vertaiskoulutuksen kautta pyritään tavoittamaan noin 6 000 lasta ja nuorta. Lisäksi toimintaan odotetaan osallistuvan 120 opettajaa ja viestintävälineiden edustajaa, jotta näiden kautta hankkeen viesti saavuttaisi hankepaikkakuntien koko väestön.

Hankkeen komponentit / aktiviteetit

Hankkeen perusrakenteeksi on muodostettu kuudelle paikkakunnalle nuorisoverkostot. Näiden verkostojen puitteissa toteutetaan hankkeen aktiviteetit ja muut komponentit. Hankepaikkakunnilla hankesuunnitelmassa määriteltyihin toimintoihin on tehty tarvittavia muutoksia, jotta hanke sopisi parhaiten kunkin paikkakunnan todellisuuteen. Vuonna 2007

hankkeessa pääpaino oli nuorisoverkostojen muodostamisessa ja lujittamisessa, mikä piti sisällään nuorille järjestettyä hankkeen teemoihin liittyvää koulutusta. Toisena hankevuonna painotus oli nuorten viestintätaitojen ja taideilmaisun kehittämisessä. Vuoden 2009 teemana oli kansallinen festivaali seksuaalista häirintää ja hyväksikäyttöä sekä kaupallista seksuaalista riistoa vastaan. Lisäksi vuonna 2009 on onnistuttu vahvistamaan niin laadullisesti kuin määrällisestikin nuorisoverkostojen sosiaalista perustaa.

Hankkeen peruskomponentit ovat:

1- Koulutus, joka toteutuu seuraavilla tavoilla:

- Nuorisoverkostoihin kuuluvien nuorten kouluttaminen:
- Seksuaalista hyväksikäyttöä ja kaupallista seksuaalista riistoa sekä muita seksuaalisuuteen ja tunne-elämään liittyviä teemoja käsittelevää koulutusta.
- Työpajoja, joissa opitaan tapoja välittää opittua tietoa muille: viestintää, taidetta, teatteria, toiminnallisia menetelmiä jne.
- Jatkuvaa ilmaisuun, itsetuntoon ja toisten nuorten kanssa yhdessä toimimiseen liittyvää koulutusta.
- Opitun jakaminen toisten nuorten kanssa, esimerkiksi kouluilla tai seurakunnissa järjestettävien, osallistavin ja ilmaisullisin keinoin toteutettavien tiedotusaktiviteettien kautta.

2- Mobilisaatio

- Hanke pyrkii saamaan näkyvyyttä hankepaikkakunnilla siten, että se profiloituisi seksuaalisen hyväksikäytön ehkäisyn asiantuntijaksi. Mobilisaatio sisältää myös institutionaalisen ulottuvuuden, jonka tavoitteena on verkostoitua toisten järjestöjen, auktoriteettien, instituutioiden, asiantuntijoiden ja muiden kunkin seudun aikuisten kanssa. Mobilisaation tavoite on luoda kunnallisia lastensuojelumekanismeja, ja lopulta kunnallisen lastensuojelupolitiikan aikaansaaminen.

3- Viestintä. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen median ja kulttuuritapahtumien kautta.

-Tavoitteena on kuntien asukkaiden tiedostamisen lisääminen seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja kaupalliseen seksuaaliseen riistoon liittyen. Tähän käytetään sekä virallisia että vaihtoehtoisia viestintävälineitä. Vaihtoehtoisia viestintäkeinoja ovat esimerkiksi yhteiskunnallisen viestin sisältävät seinämaalaukset sekä teatteri- ja pantomiimesitykset julkisilla paikoilla kuten puistoissa.

IV. ANALYYSIN TULOKSET

Analyysissä tarkastellut muuttujat

Kuten jo metodologian esittelyn yhteydessä todettiin, arviointi keskittyi tutkimaan ja analysoimaan kaikkia merkittäviä ja relevantteja näkökulmia ennalta määriteltyihin muuttujiin nähden. Kutakin muuttujaa tarkasteltiin kirjallisten dokumenttien, haastattelujen sekä havainnoinnin perusteella. Seuraavaksi esitellään kutakin muuttujaa koskevat löydökset:

A. Sopivuus

1. Hankkeen tavoitteet

1.1 Yleisesti ottaen hankkeen tavoitteet ovat täyttymässä, ennen kaikkea seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston teemoihin liittyvässä koulutustoiminnassa. Kuitenkin havaittavissa olevat saavutukset, toteutettu toiminta, kohdatut vaikeudet ja syntyneet ongelmat osoittavat, että alkuperäisen hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet ovat liian kunnianhimoiset tämän tyyppiselle hankkeelle ja varatulle ajalle. On syytä ottaa huomioon seuraavat näkökohdat:

- Hankkeen teema on herkkä, vaikea, peitelty ja siitä puhuminen herättää vastustusta. Hankkeelle varattu aika on liian lyhyt, jotta näistä piirteistä voitaisiin täysin päästä yli.
- Ilmaisuun ja kulttuuriin painottuvat osallistavat menetelmät (joita odotetaan nuorten parissa toteutettavalta hankkeelta) ovat johtaneet jossain määrin hankkeen yhteiskunnallisten ja koulutuksellisten tavoitteiden syrjään jäämiseen. Tästä ongelmasta ollaan kuitenkin hyvin tietoisia, ja asian eteen on alettu tehdä työtä. Lisäksi ei pelkästään nuorten psykopedagogiaan liittyvistä syistä vaan myös kulttuuriseen ja sosiopoliittiseen kontekstiin liittyvistä syistä nuoria ei houkuttele mukaan nuorisoverkostoihin hankkeen teema vaan keinot, joilla hanke pyrkii vaikuttamaan. Nuoria ei siis houkuttele se "mitä" tehdään, vaan se "miten" tehdään, mutta tämä voi jatkossa olla tapa saada pysyviä vaikutuksia hankkeen teemaan liittyen. Lisäksi hanke ei "ole politisoinut taidetta", vaan on toiminut tiedostamisen lisääjänä. Joka tapauksessa on tärkeää kiinnittää huomiota mahdollisiin teemasta eksymisiin, joita liiallinen toiminnallisiin aktiviteetteihin keskittyminen voi aiheuttaa.

- Hankkeen nykyisen tematiikan tulisi jatkossakin olla hankkeen keskeinen aihe, mutta havaittavissa on myös voimakas tarve tematiikan laajentamiselle. Uusia koulutuksen ja vaikuttamisen teemoja voisivat olla mm. yleinen seksuaaliterveyskasvatus sekä HIV/AIDS ja muut sukupuolitaudit. Sen sijaan hankkeen tavoitteiden saavuttamisen kannalta ei olisi asianmukaista liittää hankkeeseen hyvin erilaisia teemoja, jotka saattaisivat aiheuttaa tematiikan ja toiminnan hajanaisuutta. Tematiikan laajentaminen ei kuitenkaan yksinään riitä, vaan myös teemoihin liittyvä metodologinen pohdinta on tarpeen.
- Erittäin tärkeä hankkeen elementti on ollut nuorisoverkostojen muodostaminen valtionrajojen läheisyydessä sijaitseville paikkakunnille. Näin on päästy tutkimaan, ymmärtämään ja tekemään näkyväksi tematiikkaa, joka on kovin tärkeä näiden paikkakuntien vaikeissa olosuhteissa. Hankkeen alussa nuorten vanhempien suhtautumiseen vaikutti nuorisoverkostojen profiloituminen "hyväksikäytettyjen tai ongelmia kohdanneiden nuorten" paikoiksi, mutta promoottorien tekemien perhevierailujen ansiosta nämä asenteet ja vanhempien suhtautuminen hankkeeseen ovat muuttuneet.

1.2 Hankkeen toteutukseen, hallintoon ja henkilöstöön on tehty tarvittavia muutoksia, joiden ansiosta hanke pysyy tehokkaasti käynnissä. Kuitenkin promoottorien välistä ajatusten ja kokemusten vaihtoa tulisi olla enemmän, jotta voitaisiin paremmin hyödyntää positiivisia kokemuksia ja välttää negatiivisia. Promoottorien välisen syvällisen keskustelun mahdollistavan tilan puuttuminen voi olla syynä siihen, ettei promoottorien kokemuksta hyödynnetä määrittelemään muutoksia, jotka parantaisivat hanketta merkittävästi.

1.3 Yhden hankepaikkakunnan, Panajachelin, ja muiden hankepaikkakuntien välillä on ollut huomattava ero saavutuksissa, hankkeen kulussa ja hankkeen tavoitteiden sisäistämässä. Tästä on seurannut joitakin (hankkeen tavoitteiden kokonaisvaltaisen saavuttamisen kannalta) negatiivisia ilmiöitä kuten samaistumisen, yhteenkuuluvuuden ja sympatian puutetta kyseistä nuorisoverkostoa kohtaan. Vastaavasti tämän verkoston sisällä on havaittavissa etäinen suhtautumistapa muihin verkostoihin.

1.4 Vertaiskoulutukseen ja hankkeen toimialueen laajentamiseen (niin urbaanissa kuin maaseutu ympäristössäkin) tähtäävän erityisen strategian kehittäminen on asia, joka vaatisi pikaista pohdintaa ja uudelleenmäärittelyä.

2. *Hankkeen ennaltaehkäisevä vaikutus*

2.1 Hankkeen erityinen tarkoitus on ennaltaehkäistä seksuaalista hyväksikäyttöä ja kaupallista seksuaalista riistoa. Hankkeessa on tapahtunut aiemmin tässä raportissa mainittuja teemasta poikkeamia, jotka on nyt korjattu. Tämän lisäksi on syytä mainita, että hankkeen ennaltaehkäisevän vaikutuksen täydellistä toteutumista rajoittavat sen väliaikaisuus ja keskittyminen nuorisoon. Joka tapauksessa, ennaltaehkäisy on hankkeen kauaskantoisin ja hitain vaikutus, johon päästään poliittisten ja yhteiskunnallisten toimien kuten hankkeeseen osallistuvien nuorten kokonaisvaltaisten koulutusprosessien kehittämisen kautta. Näin ollen hanke kyllä pyrkii ennaltaehkäisyyn, mutta selviä tuloksia voi olla vaikea nähdä projektin tässä vaiheessa. Lisäksi tuloksia voi näkyä eri tavoin:

- Yhteiskunnallisia tai poliittisia ennaltaehkäiseviä saavutuksia on hyvin vähän tai ei juuri lainkaan havaittavissa. Vaikka yhdellä hankepaikkakunnalla voidaan nähdä yhteiskunnallista ja poliittista onnistumista, on tämäkin ollut hidasta ja saavutuksiin on sittemmin tulleet poliittisista muutoksista johtuvaa takapakkia. Myöskään promootorien vaihdokset tai yksittäisten promootorien toiminta eivät kontribuoi ennaltaehkäisyaspektin syventämiseen.
- Hankkeen ennaltaehkäisevä vaikutus näkyy eniten hankkeessa mukana olevien nuorten kehitysprosesseissa. Tämä alkaa näkyä opituissa käyttäytymistavoissa, kyvyissä, taidoissa, rikosilmoitusten tekemisen tärkeyden tiedostavana asenteena, mahdolliseen hyväksikäyttöön viittaavien signaalien tunnistamisena ja taitona toimia tällaisissa tapauksissa, tarpeena ilmaista tai jakaa kokemuksia mahdollisista hyväksikäyttötapauksista, niin nuorisoverkoston sisällä kuin muissakin yhteyksissä. Myös itsetunnon ja omanarvontunnon parantuminen edesauttaa ennaltaehkäisyä. Tässä mielessä voidaan todeta, nuorisoverkostokohtaisin eroavaisuuksin, että hanke saavuttaa merkittäviä tuloksia ennaltaehkäisyssä, vaikkakin vaikutus keskittyy enemmän hankkeeseen osallistuviin yksilöihin kuin hankepaikkakuntien asukkaisiin.
- Hankkeen vaikutukset ulkopuolelleen ovat alkaneet näkyä tehtyjen rikosilmoitusten määrän kasvuna kaikilla hankepaikkakunnilla. Tämä merkitsee sitä, että hankkeen ja sen yhteistyötahojen yhteisten ponnistelujen ansiosta on vähitellen saatu aikaan rikosilmoitusten tekemisen kulttuuri, jolla voi olla merkittäviä ja vakavasti otettavia vaikutuksia hankepaikkakunnalla.
- Hankkeen ennaltaehkäisevät vaikutukset voidaan jakaa kahteen ryhmään: lyhyen tähtäimen saavutukset (jotka voidaan jo selvästi havaita), sekä pitkän ja keskipitkän tähtäimen saavutukset (joita ei vielä pystytä havaitsemaan, tai joista näkyy joitakin pieniä merkkejä, tai joita on havaittavissa vain joillakin hankepaikkakunnilla). Seuraava taulukko havainnollistaa edellä esitettyä:

<p><i>LYHYEN TÄHTÄIMEN</i> saavutukset ennaltaehkäisyssä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aiheen esille tuominen ja näkyvyys. • Seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja kaupalliseen seksuaaliseen riistoon liittyvä tiedotustoiminta. • Tiedostamisen lisääminen yhteiskunnassa (teemaa "avaavien" tilojen ja toimintojen luominen yhteisöissä)
<p><i>PITKÄN JA KESKIPITKÄN TÄHTÄIMEN</i> saavutukset ennaltaehkäisyssä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hankkeeseen osallistuvien nuorten koulutusprosessi: asenteiden, käytöksen ja toimintakyvyn kehittyminen. • Hankkeeseen osallistuvien nuorten johtajantaitojen kehittyminen, liittyen kykyyn toimia ennaltaehkäisevästi ja tehdä rikosilmoituksia. • Yhteiskunnallisen institutionaalisuuden luominen.

3. *Koulutus, tiedotus ja mobilisaatio; hankkeen kolmen peruskomponentin suhde*

3.1 Koulutuksen ja tiedotuksen välinen yhteys on tärkeä elementti, jota on syytä korostaa. Hankkeen historiaa ensimmäisten puolentoista vuoden ajalta määrittää viestintäpainotus (sisältäen osallistavat menetelmät ja kulttuuritoiminnan), kun koulutusaspekti taas jäi vähemmälle huomiolle. Koordinaattorin vaihtumisen myötä sen sijaan koulutuspainotus tuli keskeiseksi. Tämän luonnollinen ja looginen seuraus on hankkeen yhtenäisempi tila, jossa nämä kaksi ulottuvuutta ovat enemmän toisistaan riippuvaisia. Lisäksi ainoastaan viestintä- ja koulutuskomponenttien yhteenliittyminen ja riippuvuussuhde voivat taata yhteiskunnallisen liikkeen, joka on hankkeen kolmas tärkeä komponentti.

3.2 Viestinnän osalta hankkeessa on jo kokemusta, ja jollakin hankepaikkakunnalla myös yhteiskunnallisen liikkeen osalta. Hankkeella on myös jo laadittuna yhtenäinen pedagoginen suunnitelma, joka painottaa merkittävästi hankkeen teemoja. Tämä tarkoittaa hankkeen tilaa tai suhdannetta, joka ei mahdollista ainoastaan saavutusten syventämistä, vaan myös tulevien toimintojen paremman kanavoimisen.

4. *Suomen kehityspoliittiset linjaukset ja prioriteetit*

4.1 Yleisesti ottaen hanke on yhdenmukainen Suomen kehityspolitiikan läpileikkaavien teemojen kanssa, joita ovat: naisten ja tyttölasten asema ja sukupuolten välistä tasa-arvoa lisäävien olosuhteiden luominen, marginaalisten ryhmien kuten lasten, vammaisten, alkuperäiskansojen ja etnisten vähemmistöjen oikeuksien suojeleminen ja takaaminen, sekä HIVin ja AIDSin vastainen työ. Näistä ensimmäinen sisältyy myös hankkeen tavoitteisiin. Lapsen oikeudet on yksi hankkeen keskeisistä teemoista. HIVin ja AIDSin ehkäiseminen sisältyy hankkeeseen epäsuorasti, mutta hankkeella on mahdollisuudet ja tarve näiden teemojen syventämiseen. Etnisten vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen sisällyttäminen hankkeeseen, samoin kuin HIV/AIDS-teemojen sisällyttäminen otetaan huomioon suosituksia-osiossa. Nuorten haastatteluissa tuli esiin tarve tematiikan laajentamiselle seksuaaliterveyteen ja sukupuolitauteihin sekä HIV/AIDS-teemojen sisällyttämiselle hankkeeseen, samoin tuli esiin tarve toiminnan laajentamiseen maaseudulle, jossa etniset vähemmistöt ja alkuperäisväestö pääasiassa elävät.

Suomen kehityspoliittisten suuntaviivojen valossa hankkeen vahvuuksia ovat lapsen oikeuksien ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen sekä naisten ja tyttölasten aseman parantaminen yhteiskunnassa. Näiltä osin hankkeen vaikutukset ovat jo nähtävissä nuorisoverkoston sisällä. Lisäksi mainitsemisen arvoista on hankkeen epäsuora vaikutus kansalaisten turvallisuuteen hankepaikkakunnilla, ja ennen kaikkea sen nuorille tarjoama terveellinen, kunniallisia arvoja vaaliva kehitysympäristö, jossa nuorilla on halu tehdä työtä yhteiskunnan parantamiseksi ja siinä vallitsevien ongelmien ehkäisemiseksi. Lisäksi hankkeessa olisi erittäin hyvät edellytykset toimia myös marginaaliryhmien oikeuksien parissa (vähintäänkin sisällyttämällä näiden ryhmien edustajia hankkeeseen, mikä olisi näiden ryhmien oikeuksien mukaista). Ennen kaikkea hankkeella on edellytykset ja tarve työskennellä seksuaaliterveyteen, ennen kaikkea HIV/AIDSiin ja sukupuolitauteihin liittyvien teemojen parissa.

4.2 Lapsen oikeuksien teemaan liittyen voidaan todeta, että hanke muodostaa eräänlaisen ”nuorten koulun”, jonka metodologia ja toimintaympäristö on suunniteltu erityisesti nuorille sopivaksi. Hankkeessa ihmisoikeustematiikka (yleisesti ihmisoikeudet, spesifimmin lasten ja nuorten oikeudet) ei ole ainoastaan toiminnan keskeinen perusta, vaan myös jatkuvasti läsnä, ja nuorisoverkostoissa sekä sisäisen että ulospäin suuntautuvan toiminnan tarkoitus on ihmisoikeuksiin liittyviin epäkohtiin puuttuminen. Joillakin hankepaikkakunnilla, joskaan ei kaikilla, pystyttiin arvioinnin aikana havaitsemaan, kuinka hankkeen käytännön toteutus sekä yhteiskunnallinen ja poliittinen toiminta suhteessa joihinkin lasten- ja nuortensuojelulakiin liittyviin laillisiin ja poliittisiin näkökulmiin osoittaa selvää kehitystä tematiikan suhteen, josta yhteiskunnassa ei juuri keskustella, tai josta ei ole muodostettu selvää käsitystä.

- 4.3 Rauhan ja turvallisuuden edistämisen suhteen hankkeella on merkittävä vaikutus. Nuorisoverkostot tarjoavat nuorille, ei vain mahdollisuuden oppia rauhankulttuuria ja – arvoja, vaan myös tervehenkistä ja kehittävää tekemistä sekä terveellisen ympäristön, jossa luoda sosiaalisia suhteita. Näin ollen se aika, jonka nuoret käyttävät nuorisoverkoston sisäiseen ja sen ulkopuolelle suuntautuviin aktiviteetteihin, vähentää mahdollisuutta, että nämä nuoret käyttäisivät aikaansa väkivaltaa ja turvattomuutta lisäävään toimintaan tai osallistuisivat rikollisjengien toimintaan, jotka ovat osa hankepaikkakuntien todellisuutta.
- 4.4 Kuten aiemmin on todettu, hankkeessa on havaittavissa voimakas painotus sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Joissakin nuorisoverkostoissa tyttöjen lukumääräinen osuus on pienempi kuin poikien, mutta tällä ei ole kielteistä vaikutusta tasa-arvokysymyksiin verkoston sisällä. Pikemminkin on havaittu, että nuorisoverkostoissa naiset – vähemmistönäkin – eivät vaikene, vaan ilmaisevat itseään vapautuneesti ja ilmentävät korkeaa voimaistumisen tasoa. Eräs promoottoreista toteaa, että vaikka hänen nuorisoverkostossaan naiset ovat vähemmistönä, he esittävät ehdotuksia uusiin aktiviteetteihin, osallistuvat sekä ilmaisevat mielipiteitään ryhmäkeskusteluissa poikia enemmän. Myös haastatellut pojat kertovat, ettei nuorisoverkoston sisällä esitetä machisitisiä ilmauksia, vaan verkostoissa vallitsee jäsenten välinen solidaarisuus ja tasa-arvo. Niin teemojen käsittelyssä ja pedagogiassa, kuin arkipäivän käytännöissäkin näkyy pyrkimys kasvattaa nuoria kohti sukupuolten välistä kunnioitusta ja tasa-arvoa.

B. Omaksiotto

1. Nuorten osallistuminen

- 1.1 Vaikka eri nuorisoverkoston välillä onkin havaittavissa eroja promoottorien työskentelytyyleissä, yleisesti ottaen hanke perustuu nuorten voimaannuttamiseen ja osallistamiseen. Tämä heijastuu nuorisoverkoston sisäisessä dynamiikassa, mutta myös – ja vielä paljon ratkaisevammin – yhteiskunnallisessa aktiivisuudessa. Nuoret ovat aidosti nuorisoverkoston edustajia julkisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa omissa yhteisöissään, samoin myös yhteiskunnallisen viestinnän välineiden kautta tapahtuvassa vaikuttamistyössä. Nuorten julkinen ja yhteiskunnallinen voimaantuminen on saavuttanut suurimmassa osassa hankepaikkakuntia pisteen, että heidät aletaan tuntea ja he ovat saaneet osakseen kunnioitusta yhteisöissään. Promoottorien rooli nuorisoverkostoissa on tarpeellinen, eikä voida ajatella, että ne toimisivat ilman promoottoria. Kuitenkin on havaittavissa, että joidenkin nuorisoverkoston kohdalla promoottorin hahmo on voimakkaampi kuin itse nuoria voimaannuttava toiminta.
- 1.2 On syytä mainita, että joillakin hankepaikkakunnilla – huolimatta siitä, että nuorten osallistuminen toteutuu viestintätoiminnassa – nuorten osallistuminen poliittisten suhteiden muodostamisessa on vajanaista. Havaintojen mukaan useimmissa tapauksissa promoottorit hoitavat suhteet yhteistyökumppaneihin ja paikallisiin auktoriteetteihin ja näiden suhteiden vakiinnuttamispyrkimykset ovat promoottorien käsissä. Kuitenkin on todettava, että joillakin hankepaikkakunnilla nuoret itse vastaavat näistä prosesseista. Promoottorien ilmeistä vastuuta ja heidän tarpeellisuuttaan näissä prosesseissa ei voida kieltää, mutta nuorten osallistumisen tasossa olisi parantamisen varaa tässä suhteessa.
- 1.3 “Olemme arvokkaita ja voimme ilmaista itseämme” oli usein toistuva kommentti nuorten haastatteluissa. Tämä tarkoittaa, että hankkeesta on tullut monille nuorille uudenlainen ilmaisun, itsetunnon kehittämisen, ujouden voittamisen ja arvokkaaksi tulemisen tila, jossa opitaan vapaan, kokonaisen ja tiedostavan ilmaisun tärkeydestä ja oikeudesta siihen. Tämä osoittaa, että nuorisoverkostat edustavat guatemalalaisessa vaikenemisen ja nuorison osallistumisvoiman kieltävässä ilmapiiressä tehokasta, konkreettista ja jatkuvaa, nuorten omaan osallistumiseen perustuvaa nuorten oikeuksien harjoittamista. On syytä korostaa tätä perustavanlaatuaista piirrettä, joka on havaittavissa kaikissa nuorisoverkostoissa: hanke antaa nuorille mahdollisuuden ilmaista itseään ja parantaa siihen osallistuvien nuorten itsetuntoa. Näillä piirteillä on

kestävä vaikutus hyödynsääjiin henkilökohtaisella tasolla: hanke kasvattaa tulevaisuuden johtajia, toisin sanoen henkilöitä, joilla on jo nuoresta iästä lähtien tietoa ja kyky ilmaista itseään edistääkseen muutoksia omassa ympäristössään.

- 1.4 Eräällä hankepaikkakunnalla nuorten osallistumisvoiman ansiosta nuorisoverkoston toiminta jatkui, vaikka paikkakunnalla ei ollut lainkaan toiminnasta vastaavaa promootoria. Nuorten puolelta tämä tarkoitti käytäntöjä, sitoutumista ja voimanponnisteluja, joiden ansiosta nuoret oppivat uusia heitä voimaannuttavia asioita. Kyseisen nuorisoverkoston edustajat olivat myös mukana laatimassa erästä presidenttitason aloitetta. Toisessa nuorisoverkostossa nuorten osallistumisvoima on yltänyt yhteiskunnallisen liikehdinnän ja yhteisöllisen kamppailun tasolle sekä muodostanut pysyviä siteitä muihin yhteiskunnallisiin liikkeisiin. Tässä verkostossa nuoret ovat oppineet perustavanlaatuisen keskeisiä taitoja kuten hankehallintoa.
- 1.5 Eräänlaisen "suuren nuorten neuvoston" luominen on erittäin tärkeä, uudenlainen komponentti, joka johtaa mahdollisiin tuloksiin tulevaisuudessa. Neuvostoon osallistuu kaksi nuorta kustakin nuorisoverkostosta (sekä nuoria muista hankkeista). Tämä keskusteluinstitanssi käynnistettiin elokuussa 2009. Sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuu osanottajien suhteen, kun kustakin nuorisoverkostosta on neuvostoon valittu yksi tyttö ja yksi poika.
- 1.6 Hankkeessa nuorten voimaannuttamisen taso on pysynyt järkevänä. Nuorten voimaannuttaminen hankkeessa ei tarkoita heidän asettamistaan päätöksentekovastuuseen hankehallintoa koskevista kysymyksistä, mikä saattaisi olla hankkeelle vahingollista (materiaaliresurssien ja rahaliikenteen käsittely voisi synnyttää tarpeettomia konflikteja nuorisoverkostoihin). Nuoret kyllä osallistuvat jollakin tasolla päätöksentekoon, mutta tämä tapahtuu hankehallinnon kannalta riskittömissä rajoissa, ainakin tässä hankkeen ensimmäisessä vaiheessa. Voidaan todeta, että hankkeen sosiopoliittinen taso, tekninen toteutus ja hankehallinto ovat hyvin tasapainossa.
- 1.7 Edellä todettu ei kuitenkaan ole ristiriidassa sen kanssa, että nuoret voisivat jossain määrin osallistua hankkeen resurssien hallintaan. Jokaisessa nuorisoverkostossa tulisi esimerkiksi perehdyttää nuoria hankkeen kululuokkiin ja niihin varattujen resurssien käyttöön. Nuoret voisivat myös esimerkiksi auttaa promootoria nuorisoverkoston kulujen tilityksessä. On myös otettava huomioon, että monet nuoret ovat haastattelutilanteissa ilmaisseet halunsa oppia ja olla tietoisia näistä toiminnoista. Tämä voisi ja sen tulisi tapahtua progressiivisesti, opetusluontoisesti, ja perustuen nuorten sitoutumiseen.

1.8 Edelliseen liittyen on tullut ilmi tarve jatkuvalla ja spesifille koulutukselle, niin yleiseen hallintoon kuin myös hanketyön prosesseihin liittyen. Tämänkaltaista koulutusta tulisi ennen kaikkea järjestää nuorille, mutta myös promoottoreille.

2. Identiteetti ja omaksiotto nuorten ja promoottorien keskuudessa.

2.1 Hankkeeseen osallistuvat nuoret ovat ymmärtäneet ja omaksuneet hankkeen merkityksen, näkökulmat, käytännöt ja metodologian. Tässä on eroja riippuen siitä, minkä aikaa nuoret ovat olleet mukana toiminnassa. Joissakin nuorisoverkostoissa on jäseniä, jotka ovat olleet mukana hankkeen alusta lähtien (jotkut jo tätä hanketta edeltäneestä toiminnasta). Erot voivat johtua myös muista syistä kuten promoottorista tai kunkin nuortenverkoston omasta historiasta. Yleisesti ottaen kuitenkin nuoret ovat ottaneet hankkeen omakseen.

2.2 Nuoret ovat omaksuneet hankkeen keskeisen tematiikan, huolimatta siitä, että heidän yleisimmin toistuvassa toiminnassaan näyttäisi siltä, että teemasta ollaan etäännytty. Tämä etäännyminen tiedostetaan ja ymmärretään, ja asiaan on puututtu. Tulee kuitenkin myös ymmärtää ja ottaa huomioon, että nuorten parissa toimivassa hankkeessa on tärkeää, että metodologia ja konkreettiset elämykset sisältävät olennaisiksi osoitettuja piirteitä, joita ovat esimerkiksi toiminnallisten menetelmien sekä kulttuuri- ja taideilmaisun painottaminen sekä festivaalien ja pelien jne. kautta tapahtuva yhteiskunnallisen tiedostamisen lisääminen.

2.3 Myös hankkeen promoottorit ovat ottaneet hankkeen omakseen ja identifioituvat osaksi hanketta. Kuitenkin on tärkeää korostaa, että promoottorien käyttäytymisessä ja toiminnassa on eroja. Valtaosa edesauttaa nuorten voimaannuttamista ja omaksiottoa, mutta on myös promoottoreita, joilla on ohjaavampi tyyli, tai päinvastoin, he ovat etäisempiä eivätkä kiinnitä huomiota tapojen, käyttäytymisen ja asenteiden opettamiseen. On syytä tuoda esiin joitakin näkökulmia koskien promoottorien eroavaisuuksia identiteetissä ja hankkeen omaksiottossa:

- Vaikeudet palkata sopivaa henkilökuntaa eri hankepaikkakunnille.
- Niukka tarjonta ammattilaisista, joilla olisi hankkeen tematiikkaan sopiva ammatillinen, hallinnollinen ja sosiopoliittinen pätevyys.
- Koordinaattoreiden koulutukseen varatun ajan vähäisyys (joka kolmas kuukausi kolmen päivän ajan, mikä tarkoittaa 12 päivää koulutusta vuodessa).

2.4 Omaksioton ja identiteetin kannalta merkittävä materiaallinen tekijä on fyysinen toimitila kullakin hankepaikkakunnalla. Tästä fyysisestä tilasta on tullut nuorisoverkostoissa toimiville nuorille emotionaalinen, kiintymystä herättävä ja oppimisen paikka, mutta myös "toinen koti". Toimitila on turvallinen paikka, jossa luodaan ryhmähenkeä. Se on fyysinen tila, jossa nuorilla on hyvä olla, jossa heillä on ystäviä, jossa he tietävät tapaavansa toisiaan säännöllisesti. Näin ollen, jos heillä ei olisi turvallista paikkaa jossa kokoontua, "omaa paikkaa", nuorisoverkostot eivät olisi sisäisesti yhtä vahvoja kuin nyt, ja nuorten välisiä siteitä ei syntyisi helposti. Toimitiloja tarvitaan myös materiaalien, esiintymisasujen ynnä muiden hankkeen olennaisten työkalujen säilyttämiseen. Lisäksi kokoontuminen missä sattuu voisi olla vaarallista. Tässäkin mielessä on tärkeää kiinnittää huomiota erilaisiin toimitiloihin liittyviin näkökohtiin (kuten infrastruktuurin kuntoon, tarvikkeisiin, sijaintiin, turvallisuuteen ja yleiseen tarkoituksenmukaisuuteen).

C. Tehokkuus, tuloksellisuus ja hankehallinto

1. Hallinnon yleiset linjaukset ja käytäntö

- 1.1 Voidaan todeta, että hankehallinto on vakaata ja kurinalaista. Hankehallinnossa luotu asenne, menettelytavat ja välineet ovat vaativia. Tämä on vaatinut uhrauksia, etäisyyden ottoa ja epämukavia tilanteita, pääasiassa eräiden promootorien kanssa, mutta näin on onnistuttu takaamaan sujuvuus hankkeen resurssien käyttöön ja hallintaan sekä parempi kapasiteetti tilitysten tekoon ja läpinäkyvyyttä yhteistyökumppaneiden välille.
- 1.2 Kunkin hankepaikkakunnan kontekstuaalinen todellisuus on aiheuttanut joitakin hankaluuksia, mutta hankkeessa korostetaan kirjanpitäjän linjaa, että kaikista kuluista on saatava kunnollinen tosite. Tämä merkitsee yleensä kalliimpaa hintaa, mutta samalla parantaa rahankäytön läpinäkyvyyttä. Promootorit alkavat osoittaa parempaa sitoutuneisuutta hallinnon vaatimuksiin, joskin vaikuttaa siltä, että joidenkin promootorien kohdalla näiden käytäntöjen omaksuminen vaatisi vielä kypsytelyä.
- 1.3 Promootoreille on järjestetty hallinnollista koulutusta, joskin vaikuttaa siltä, että edelleen tarvittaisiin enemmän käytännön opastusta. Tällä olisi merkitystä toimitiloille sopivimpien infrastruktuuristen, teknisten ja materiaalistien olosuhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä hankepaikkakunnilla.

- 1.4 Maantieteellinen etäisyys hankepaikkakuntien välillä ja eroavaisuudet promoottorien koulutustasossa (kaikilla promoottoreilla ei ole ammattikoulutusta) ovat hankehallinnon kaksi rajoittavaa elementtiä. Hallinnolliset prosessit ja tilitykset tulisi suorittaa fyysisten dokumenttien muodossa joka kuukausi (ei joka kolmas kuukausi kuten nyt), mikä ei vielä ole mahdollista.
- 1.5 Asenteiden (ennen kaikkea vastuullisuus) ja soveltuvuuden (välineiden hallinnointi ja menettelytavat) saralla on tapahtunut edistystä ja onnistumisia. Tämän on mahdollistanut käytännön toteutuksesta vastaavan henkilön (projektin koordinaattori) ja kirjanpitäjän tehokas ja dynaaminen suhde. He ovat onnistuneet pääsemään yli dikotomisesta asenteesta, jonka mukaan käytäntö ja hallinto ovat erillisiä eivätkä kommunikoi keskenään. Tämänhetkinen koordinaattori on suostunut hankehallinnon tiukempiin sääntöihin, millä on vaikutuksensa hankkeen toteutuksessa. Lisäksi hän on tehnyt hankkeen painotusten kannalta tarvittavia budjettimuutoksia, esimerkiksi viestintävälineiden käyttöön varattuja varoja siirrettiin nuorten kouluttamiseen ja liikellepanoon.
- 1.6 Kahdesti vuodessa, heinäkuussa ja vuoden lopussa, suoritetaan hankkeessa ulkoinen tilintarkastus. Heinäkuun tarkastuksen yhteydessä saadut kommentit ovat osoittaneet, että aiemmin annetut suositukset on otettu huomioon.
- 1.7 Vuonna 2007 hankkeessa oli tapahtunut budjettialituksia, jotka on päätetty hyödyntää mahdollistamaan hankkeen ensimmäisen ja mahdollisen toisen vaiheen välinen siirtymävaihe tammi-maaliskuussa 2010. Joka tapauksessa hankkeen sisällä tulisi jatkossa tarkastaa budjetin toteutuminen hyvissä ajoin, jotta budjettialitusten sattuessa hankkeen budjettia voitaisiin muokata tarkoituksenmukaisemmaksi ja ylijäävät varat voitaisiin siirtää muihin käyttötarkoituksiin.
- 1.8 Huomionarvoinen sosiaalisen oikeudenmukaisuuden aspekti hankehallinnossa on Guatemalan lakisääteisten sosiaalietuuksien myöntäminen hankkeen työntekijöille. Tämä on konkreettinen osoitus hankkeen työntekijöilleen tarjoamien etujen yhdenmukaisuudesta hankkeen filosofisten ja yhteiskunnallisten pyrkimysten kanssa.
- 1.9 Guatemalan toimiston ja Taksvärkin välistä suhdetta luonnehdittiin läpinäkyväksi, sujuvaksi ja molemminpuoliseen kunnioitukseen perustuvaksi. Hallintohenkilökunta tuntee syvää kunnioitusta ja arvostusta hankkeen taloudellista tukijaa kohtaan, ja vastaa tähän kunnioitukseen läpinäkyvällä, kunniallisella ja kurinalaisella hankehallinnolla. Hyvä kommunikointisuhde, tilitysten suorittaminen ja sovittujen aikataulujen yleinen kunnioittaminen ovat olleet perustavanlaatuisia tekijöitä tämän hankkeen kehittämisessä. Niin

PAMI kuin Taksvärkkikin ovat – ulkopuolisten tutkijoiden havaintojen ja näkemyksen mukaan – luotettavia, yhteiskunnallisesti sitoutuneita ja erittäin hyvää hallinnollista käytäntöä vaalivia järjestöjä.

- 1.10 Hankkeen rahoittajaosapuoli antaa tilaa hanketta toteuttavan järjestön ehdottamille muutoksille ja parannuksille. Yhtä lailla PAMIn hyvä hallinnollinen hoito ja hallinnon läpinäkyvyys tekevät tämän mahdolliseksi, koska näyttämällä kyvykkyytensä hyvään asioiden hoitamiseen PAMI on saavuttanut nämä muutokset mahdollistavan luottamuksen tason. Tällainen yhteistyö on tärkeää, koska se mahdollistaa hankkeiden paikalliseen todellisuuteen perustuvan suunnittelun ja käytännön toteutuksen. Kyse on siis aidosta yhteistyöstä, koska yhteistyössä heijastuu terve pohjoisen ja etelän välinen suhde (toisin sanoen tässä yhteistyösuhteessa ollaan päästy eroon ajatuksesta, että pohjoisen kumppani tekee päätökset, koska on hanketta rahoittava osapuoli).
- 1.11 Suomessa tapahtuvan hanketiedotuksen yhteisessä suunnittelussa on jo otettu ensimmäiset askeleet. Voidaan kuitenkin havaita, etteivät hanketiedotuksen tavoitteet ja prosessit ole PAMIn työntekijöille täysin selvät. Suomalaisen kehitysyhteistyökoordinaattorin monitorointimatkoilla aiheesta on keskusteltu, mutta PAMIn työntekijöille hanketiedotusteema tuntuu hämmentävältä ja sekavalta. Näihin hankaluuksiin on todennäköisesti syynä suomalaisen todellisuuden ja hanketyön käytäntöjen tuntemuksen puute Guatemalassa.

2. Hankkeen tavoitteiden saavuttamista edistäviä tai estäviä tekijöitä

2.1 Hankkeen kehitykseen suotuisasti ja epäsuotuisasti vaikuttavista teknisistä ja hallinnollisista tekijöistä voidaan laatia lista (SWOT-analyysi):

- Vahvuudet:
 - Aktiiviset nuoret toimijat, jotka ovat ottaneet hankkeen omakseen.
 - Hankkeen resurssit ovat vankalla ja terveellä pohjalla (riittävät resurssit, ajallisesti täsmällinen tuen lähettäminen sekä mahdollisuus budjettimuutoksiin).
 - Voimakkaasti sitoutunut ja tehokas henkilökunta (johto, koordinointi, kirjanpito ja promootorit).
 - Hanketta toteuttavan järjestön luja henkilöstö- ja taloushallinto.
 - Suunniteltu "Semillero"-komponentti (jatkuvuuteen, kestävyys ja parempaan yhteiskunnalliseen vaikutukseen kontribuioiva tekijä).
 - Pyrkimys kunnallisen lastensuojelupolitiikan luomiseen ja yhteistyöverkoston muodostamiseen hankepaikkakunnilla.
 - Hyödylliset toimintasuunnitelmat ja käynnissä olevat toiminnot.

- Heikkoudet:
 - Promoottorien rooli ei kaikilta osin ole selvä eikä homogeeninen.
 - Jonkinasteinen yhteyden puute hankkeen koulutus- ja viestintäkomponenttien välillä.
 - Strategista suunnittelua ei ole täysin sisällytetty toimintaan tai kehitetty kaikissa nuorisoverkostoissa.
 - Hankkeen tematiikka on hyvin suppea.
 - Heikkous seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston teemojen oppimisessa.
 - Hankkeen promoottorien ja nuorten puutteellinen ymmärrys prosessin merkityksestä, tilapäisen luonteen ja eri vaiheiden vaatimista ponnistuksista, tarpeesta "tehdä historiaa" jne.

- Mahdollisuudet:
 - Nuorisoverkostot ovat "hedelmällisiä ympäristöjä" nuorten kanssa työskentelyyn.
 - Hankkeen aiheen (ennaltaehkäisevän painotuksen) parissa työskentelee ainoastaan PAMI ja nuorisoverkostot. Nuorisoverkostot ovat saavuttaneet yhteisöissään yhteiskunnallisesti tunnustetun aseman aiheen asiantuntijatahona.
 - Yhteiskunnassa on vähitellen alettu tiedostaa hankkeen teemaa ja nuorten osallistumisvoimaa ja nämä asiat ovat alkaneet tulla näkyvämmiksi.
 - Nuorisoverkostojen toiminnalle suotuisia poliittisia ja juridisia olosuhteita luodaan vähitellen.
 - Ongelmien ehkäisemiseksi luodut yhteistyösuhteet.

- Uhkat:
 - Poliittiset muutokset (paikallishallinto).
 - Hankkeen keskeisen tematiikan herkkyyys, luotaantyöntävyys, vaarallisuus ja teeman aikaansaama vastustus.
 - Merkittävät muutokset tai leikkaukset rahoitukseen.

D. Kestävyys

1. Kestävyyteen liittyviä elementtejä ja saavutuksia

- 1.1 Voidaan nimetä hankkeen kestävyteen vaikuttavia materiaalisia tai aineettomia elementtejä. Ensinmainittuihin lukeutuvista maininnan arvoinen on "Semillero"-toiminnan luominen (Panajachelissa). "Semillero"-toiminta koostuu nuorten harjoittamasta opetustoiminnasta. Toisin sanoen verkostoon liitetään myös lapset, jotka ovat nuorisoverkostojen tulevaisuuden sukupolvia, jotka konkreettisesti tukevat nuorisoverkostoja. Lisäksi täytyy mainita hankkeen nuorisoverkostojen osallistuminen hankepaikkakunnilla luotuihin verkostoihin, liikkeisiin ja yhteiskunnallisiin ja yhteisöjen liikkeisiin tai aloitteisiin, joissa nuorisoverkostat ovat tärkeänä jäsenenä. Jälkimmäisiin lukeutuu yleinen toiminnan ja ponnistelujen jatkuvuutta toivova asenne ja nuorten ilmaisema sitoutuminen nuorisoverkoston yhdessä pysymiseen.
- 1.2 Ei vaikuta siltä, että "hankkeen jälkeen" olisi jo ollut syvällisten ja pitkäjänteisten pohdintojen aiheena hankkeen sisällä. Yhtäältä tämä aspekti on puuttunut hankkeen strategiasta, ja toisaalta vaikuttaa siltä, ettei hankkeen rahoituksen mahdollinen jatko vielä huolestuta. Tämä merkitsee sitä, että näiden pohdintojen käynnistämisen tärkeyttä tulisi korostaa. Ihanteellinen ja kiinnostava foorumi, jota voisi hyödyntää tässä, olisi jo aiemminkin mainittu nuorten neuvosto.
- 1.3 Hankkeen kestävyteen liittyvät kontekstuaaliset tekijät vaihtelevat hankkeen erilaisten todellisuuksien välillä. Joissakin tapauksissa on onnistuttu suunnittelemaan ja saamaan läpi kunnallinen lastensuojelupolitiikka, toisilla hankepaikkakunnilla tämä on vasta keskeneräinen prosessi, ja joillakin prosessi on vasta alkamassa. Seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemisen institutionalisoiminen – joka muodostaa hankkeessa merkittävän kestävyys-elementin – on jo alkanut edistyä erinimisten, erilaisten ja eri tavoin toimivien kunnallisten lastensuojelumekanismien muodossa. Joillakin hankepaikkakunnilla nuorisoverkosto osallistuu instituutioidenväliseen liikkeeseen, komissioon, verkostoon (erilaisista instituutioista koostuva seksuaalisen riiston vastainen verkosto), tai "grupo enlaceen" (lastensuojeluun, hyväksikäyttöön ja muihin lapsen oikeuksien rikkomuksiin puuttuva liittouma, johon kuuluu instituutioita ja eri alojen ammattilaisia). Vaikka hankkeen tämäntyyppiset vaikutukset riippuvat ennen kaikkea hankepaikkakuntien kontekstiin liittyvistä tekijöistä, on myös syytä mainita, että kunnallisten lastensuojelumekanismien edistyminen riippuu myös promoottorien henkilökohtaisesta dynamiikasta ja tavasta, jolla he ajavat projektia osallistumaan ja

verkostoitumaan näihin mekanismeihin. Merkittävää on, että tämä hanke on jo päässyt osalliseksi tai saanut luotua yhteiskunnallisia instituutioiden välisiä liittoutumia, jotka tarjoavat paremmat mahdollisuudet yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

- 1.4 Toinen kestävyysselementti on, että hanke on tehnyt näkyväksi seksuaalisen hyväksikäytön tematiikkaa eri paikkakunnilla. Tämän lisäksi nuorisoverkostot ja/tai PAMI ovat profiloituneet yhteisöissään tämän tematiikan asiantuntijatahoiksi. Tämä ei ainoastaan lisää nuorisoverkostojen kunnioitusta, arvostusta ja tukea, vaan myös mahdollista yhteiskunnallista kysyntää toiminnan jatkuvuudelle, joko kunnan rakenteiden puitteissa (esimerkiksi kunnallisena lasten ja nuorten toimistona) tai muissa yhteiskunnallisissa konteksteissa. Kuitenkin, aiempi tarkoittaa myös sitä, että hankkeen tematiikkaa täytyy voida laajentaa ja fokusoida yhä enemmän kohti kokonaisvaltaista lastensuojelua.
- 1.5 Olisi ensiarvoisen tärkeää, ettei hankkeessa "hylättäisi" nuorisoverkostojen vanhimpia jäseniä, jotka ovat pian aikuistumassa eivätkä kohta osallistu nuorisoverkostojen toimintaan. Tämä voisi merkitä tarvetta vahvistaa rahoitusta uuden, tämän hankkeen historiaa sekä sen luomaa pohjaa ja infrastruktuuria hyödyntävän ja syventävän hankkeen toteuttamiseen. Tämänhetkisen hankkeen alullepanemassa laajassa kontekstissa tulisi jatkossa luoda sellaisia hankkeen kasvattamien nuorten aikuisten organisoitumista, vaikuttamista ja osallistumivoimaa ylläpitäviä olosuhteita, joiden puitteissa he voisivat toimia senkin jälkeen, kun he aloittavat elämänsä aikuisina kansalaisina eivätkä pysty enää entiseen tapaan jatkamaan nuorisoverkostoissa. Toisin sanoen on tärkeää, että heillä olisi mahdollisuus jatkaa organisoituneina, nuorisoverkostohistoriaansa ja sen tuomaa kokemusta hyödyntäen, luoden uudenlaisia osallistumisen skenarioita.
- 1.6 Kestävyyteen vaikuttava elementti, joka tuli haastatteluissa esille, on poliittiseen vaikuttamiseen ja hanketyöhön valmiuksia antavan, näihin aiheisiin erikoistuneiden ammattilaisten tarjoaman koulutuksen tarve.

E. Hankkeen vaikutukset hyödynsaajien kannalta

1. ***Kokonaisvaltainen ihmisten kouluttaminen.*** Voidaan selkeästi huomata, että jatkuva osallistuminen nuorisoverkoston toimintaan tarjoaa mahdollisuuden uuden voittamiseen ja itseilmaisun oppimiseen sekä puitteet vertaisryhmän tapaamiselle. Nuorisoverkostot myös kehittävät nuorten henkilökohtaista ja kollektiivista itsetuntoa. Lisäksi nuorisoverkoston sisällä on päästy yli sukupuolten välistä epätasa-arvoa ylläpitävistä asenteista. Hankkeen näkyviä vaikutuksia ovat ilmaisun, ajatusten vaihdon sekä keskinäiseen kunnioitukseen ja sitoutuneisuuteen perustuvan sosiaalisen toiminnan asenteet, kuten myös nuorista hehkuva ilo.
2. ***Ennaltaehkäisyyn, rikosilmoitusten tekoon ja seksuaalisen hyväksikäytön sekä kaupallisen seksuaalisen riiston vastustamiseen liittyvät asenteet, käyttäytymismallit ja näkökulmat.*** Hanke vaikuttaa yksilötasolla sen toimintaan osallistuvien nuorten henkilökohtaiseen elämään. Vaikkei hanke pystykään takaamaan, että nuorille ei satu ikäviä ja vahingollisia asioita (niin kuin joillekin nuorisoverkoston toimintaan osallistuville nuorille on tapahtunut), ei voida myöskään väittää, että empiirisen ja eksaktin mittaamisen mahdottomuus tarkoittaisi heikkoja tai olemattomia tuloksia hankkeen vaikutuksissa hyödynsaajien asenteisiin. Hankkeen teemoihin liittyvä jatkuva tiedottaminen, pohdinta ja koulutus sekä tematiikan laajentamisen mahdollisuus voidaan yhdessä nähdä viitteenä hankkeen laadullisista tuloksista hyödynsaajien asenteissa. On otettava huomioon, että hanke ei vielä ole ollut käynnissä riittävän pitkään, jotta sen vaikutukset voisivat muuttua koko yhteisöä koskeviksi tai yhteiskunnallisiksi muutoksiksi. Tätä on kuitenkin jatkossakin pidettävä hankkeen keskeisenä tavoitteena.
3. ***Tervehenkinen toiminta, jolla on yhteiskunnallisia vaikutuksia.*** Yhteisöjen kannalta hankkeen näkyvin vaikutus on sen nuorille tarjoama tervehenkinen, kehittävä ja vaikuttava toiminta paikkakunnilla, joilla nuorille ei juuri ole kehittäviä tai viihdyttäviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Tällä viitataan siihen, että hankkeessa toimivat nuoret viihtyvät toiminnallisten, taiteellisten ja ennen kaikkea koulutuksellisten aktiviteettien parissa, sensijaan että olisivat alttiina huonoille vaikutuksille tai vaarassa joutua mukaan heidän terveydelleen ja hyvinvoinnilleen haitalliseen toimintaan. Tällä on erittäin suuri positiivinen vaikutus väkivallan ja turvattomuuden ehkäisemiseen sekä kansalaistiedostamisen parantamiseen (kun nuoret ovat mukana osallistumassa yhteisön asioihin).
4. ***Johtajuus.*** Monet nuoret ovat nuorisoverkostoissa toimiessaan oppineet johtajuustaitoja ja niiden käyttöä käytännön elämässä (perhepiirissä, koulussa sekä ympäristössään kunnallisella tai kansallisella tasolla). Vertaiskoulutustoiminta edustaa kasvatuksellista mahdollisuutta, mutta sitä ei kuitenkaan vielä täysin eikä kestäväällä tavalla harjoiteta kaikissa nuortenverkostoissa.

5. *Teemaan suhtautuminen nuorten ja yhteisöjen mentaliteetissa.* Guatemalalainen yhteiskunta on, yleistettynä, konservatiivinen yhteiskunta, jossa seksuaaliluontoisista ongelmista puhutaan hyvin vähän. Tämän huomioonottaen hankkeen yhteiskunnallinen anti on erittäin suuri, koska se ottaa esiin näitä teemoja, tekee niitä näkyväksi ja mahdollistaa niistä keskustelemisen. Hanke vaikuttaa ensisijaisesti siinä mukana oleviin nuoriin, mutta vaikutukset alkavat levitä yhteisöissä myös muille sektoreille.
6. *Rikosilmoitusten määrän kasvu.* Ikävä kyllä ongelmaan liittyviä rikoksia on tapahtunut ja tapauksia on edelleen paljon. Ei tule hämääntyä luulemaan, että rikosilmoitusten määrän kasvu tarkoittaisi tapausten lisääntymistä. Sen sijaan rikosilmoituksen tekoa suosivan kulttuurin edistäminen on tärkeä tekijä kamppailtaessa seksuaalirikosten rankaisemattomuutta vastaan. Tällä voi olla vaikutuksia yhteisöissä myös tulevaisuudessa.
7. *Kukin nuorisoverkosto on profiloitunut ja tullut tunnustetuksi yhteisössään.* Tämä tarkoittaa nuorten osallistumisvoiman ja panoksen kunnioittamista, arvostusta ja huomioon ottamista hankepaikkakunnilla. Toisin sanoen, nuorisoverkostot ovat hankepaikkakunnilla ainoita hankkeen tematiikan ja samankaltaisten teemojen parissa toimivia tahoja. Hanke on eräänlainen temaattinen uranuurtaja hankepaikkakunnilla, ja tämä asema on ymmärretty ja otettu huomioon hankkeen toiminnassa ja teemojen kehittämisessä.
8. *Hankkeen ennaltaehkäisevä vaikutus rajoittuu pääasiassa osallistujiin ja heidän perheenjäseniinsä.* Hankkeen ennaltaehkäisevä vaikutus –alkaen mahdollisten hyväksikäyttöön tai häirintään viittaavien tekojen tunnistamisesta aina nuorisoverkostoissa opittuun kykyyn liittää hankkeen tematiikka laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin – ulottuu lähinnä hankkeessa toimiviin nuoriin ja heidän lähipiiriinsä. Ei voida kieltää, etteikö koulutuksesta huolimatta joillekin nuorille olisi sattunut valitettavia tapauksia. Hankkeella siis on ennaltaehkäiseviä vaikutuksia ja ne ovat hyödyllisiä, mutta eivät riittäviä, jotta voitaisiin välttää mahdolliset hyväksikäyttötapaukset, jotka ovat niinkin yleisiä. Toisin sanoen on tärkeää jatkaa ponnisteluja hankkeen ennaltaehkäisevän vaikutuksen parissa, mutta siten, että nämä ponnistelut olisivat toisiaan täydentäviä, suojele toteutuisi kaikkialla lasten ja nuorten elinympäristössä, ja että seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston tehokkaaseen ja täysipainoiseen ennaltaehkäisyyn tähtäävät toimet olisivat toisiinsa sidoksissa.

9. *Vaihtoehtoisen kansalaistoiminnan luominen.* Haastateltujen nuorten kommentteista monet liittyvät haluun olla mukana kehittämässä omaa kotimaataan, ja tahtoon itse tehdä parhaansa tässä työssä, jolla on positiivisia vaikutuksia Guatemalan ja heidän kotipaikkakuntiensa todellisuuteen. Tämä tarkoittaa, että hanke myös kouluttaa ja kasvattaa yhteiskunnallisesti sitoutuneita kansalaisia, jotka ovat vastuuntuntoisia niin henkilökohtaisella kuin yhteiskunnallisellakin tasolla.
10. *Parempi tietopohja kontekstuaalisesta todellisuudesta.* Nuorisoverkoston hoito on vahvistanut PAMIn ja hankkeen institutionalisuutta. Hanke on parantanut hankepaikkakuntien elämään liittyvien erilaisten prosessien ja dynamiikan tuntemusta. Tästä voi olla hyötyä ja lisäarvoa tulevaisuuden vaikuttamistoiminnassa näillä paikkakunnilla.

V. PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

Muuttuja tai arvioitava aihe: SOPIVUUS	
PÄÄTELMÄT	SUOSITUKSET
<p>1- Osallistavien menetelmien sekä kulttuurisen ja viestinnällisen aktiivisuuden painottaminen on saattanut johtaa harhapoluille hankkeen yleisistä, seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemiseen liittyvistä ponnisteluista. Voidaan kuitenkin havaita, että hanketta ohjataan kohti sen tavoitteiden saavuttamista.</p> <p>2- Hankkeen (vaikea, riskejä sisältävä ja vastustusta herättävä) tematiikka on löytänyt paikkansa, niin hankepaikkakunnilla kuin myös hankkeeseen osallistuvien nuorten henkilökohtaisissa mielikuvissa ja asenteissa.</p> <p>3- Hankkeen ennaltaehkäisevä kapasiteetti näkyy etupäässä nuorisoverkostoihin osallistuvien nuorten omissa ja heidän perhepiirinsä asenteissa ja käytöksessä. Yhteiskunnallisen ulottuvuuden osalta ei vielä voida sanoa, että hanke olisi yhteiskunnallinen ja institutionaalinen ennaltaehkäisevä vaikuttaja kaikilla hankepaikkakunnilla, vaikkakin rikosilmoitusten määrän kasvu alkaa olla merkittävä koulutus- ja valistusprosessien aikaansaama käyttäytymismalli.</p> <p>4- Hanke edustaa siihen osallistuvien nuorten valtaosalle ainoaa mahdollisuutta kokonaisvaltaiseen itsensä kehittämiseen (ihmisoikeudet, seksuaalisuus, hyväksikäyttö ja seksuaalinen riisto, omanarvontunto, itsetunto, itseilmaisuus sekä nuorison voimaannuttaminen). Tämä on alkanut levitä myös heidän sosiaalisiin ympäristöihinsä, ja hankkeen</p>	<p>1. On välttämätöntä laajentaa hankkeen tematiikkaa, jotta voitaisiin saavuttaa syvällisempiä ja kokonaisvaltaisempia yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tämä tarkoittaa, että keskeiseen teemaan sidoksissa olevia muita mahdollisia teemoja tulisi käydä läpi ja pohtia. Lastensuojelu yleisesti sekä seksuaaliterveyskasvatus – laajalla, käytännöllisellä ja tehokkaalla tavalla – voisivat muodostaa teeman monipuolistamisen yleisen viitekehyksen. Näin tematiikkaan voisi sisällyttää myös sellaisia teemoja kuten sukupuolitaudit ja HIV/AIDS jne.</p> <p>2. Suunnitteluprosessien laatua tulisi parantaa, ja suunnittelun tulisi olla strategisempaa. Tämä tarkoittaa, että suunnittelun tulisi olla kiinteämmin yhteydessä tavoitteisiin. Näin ollen olisi syytä toteuttaa strategisten suuntaviivojen ja ajatusten laatimisprosesseja, joihin osallistuisivat nuorisoryhmissä toimivat nuoret ja promootorit.</p> <p>3. Asetettaviin strategiisiin tavoitteisiin tulisi sisältyä lyhyen tähtäimen tavoitteet, jotka parantavat seurannan ja monitoroinnin mahdollisuutta. Lisäksi tämä mahdollistaa sen, että nuoret pystyvät paremmin osavoimaan ja ymmärtämään toteuttamiensa aktiviteetteja ja niiden onnistumista.</p> <p>4. Monikulttuurisuuden ja kulttuurienvälisyyden suhteen hanketta tulisi kehittää. Vaikka suurin osa nuortenverkostoista ei sijaitsekaan alueilla, joilla alkuperäiskansat ovat enemmistönä, on hankepaikkakunnilla kuitenkin paljon siirtolaisia ja kulttuurienvälisiä kohtaamisia. Tämä näkökulma olisi hyvin tärkeä ottaa huomioon niin hankkeen sisäisessä koulutuksessa kuin myös yhteiskunnalliseen liikehdintään ja vaikuttamiseen suuntautuvassa toiminnassa.</p> <p>5. Viestintästrategiaa ja -toimintaa tulisi pohtia tehokkaampaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen pyrkimisen kannalta. Viestintä siis tulisi nähdä seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemisen mahdollistavana</p>

<p>aktiiviteettien ansiosta kukin nuorisoverkosto on saanut erityisen aseman yhteisössään hankkeen tematiikkaan erikoistuneena toimijana.</p> <p>5- Hanke on saavuttanut suotuisan olotilan, jossa sen kolme peruskomponenttia (koulutus-viestintä-mobilisointi) ovat toisiinsa sidoksissa dynaamisella ja tehokkaalla tavalla.</p> <p>6- Hankkeen toteutus paikallisessa ympäristössä vastaa Suomen kehityspoliittisia tavoitteita.</p>	<p>sosiopoliittisen ja kulttuurisen muutospaineen luomisen välineenä. Kuitenkin olisi ensiarvoisen tärkeää myös nuorisoverkostojen tunnettuuden lisääminen yhteiskunnassa, jotta ei vain hankkeen teema, vaan myös nuorten ponnistelut tulisivat yhä paremmin ihmisten tietoisuuteen.</p> <p>6. Ennaltaehkäisyn tavoittelemiseen keskittyvän ja nuorten kokonaisvaltaista kehitystä täydentävän pedagogisen strategian kehittämistä tulee jatkaa, mutta pyrkien samalla strategian täydelliseen lujittamiseen ja kehittämiseen kaikilla hankepaikkakunnilla. On huomioitava, että olemassaoleva pedagoginen strategia ei vaikuta ainoastaan nuorten koulutuksen ja vuorovaikutuksen dynamiikkaan, vaan myös yhteisöön suuntautuvaan hankkeen institutionaaliseen tasoon. Tämä tarkoittaa, että tavoitteisiin, sisältöön ja didaktisluontoihin metodologisiin suunnitelmiin tulisi liittää yleinen koulutussuunnitelma, jollaista on kehitetty Panajachelissa. Vaikka kunkin hankepaikkakunnan erityistä kontekstuaalista todellisuutta tulee kunnioittaa, on totta että Panajachelin nuorisoverkoston saavuttamia tärkeitä kokemuksia, onnistumisia ja hankkeen edistymistä sekä Panajachelissa laadittuja menestyksellisiä ehdotuksia voitaisiin soveltaa myös muilla hankepaikkakunnilla ja näin saavuttaa parempia tuloksia. Esimerkiksi nuorten ja promoottorin mukanaolon ja sitoutuneisuuden taso, <i>Semillero</i>-toiminnasta saadut kokemukset, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, solmittujen yhteistyösuhteiden taso, kunnallistason osallistuminen, ennaltaehkäisyä edistävät aktiviteetit, jne. ovat asioita, joiden tulisi olla osa kaikkien hankepaikkakuntien nuorisoverkostojen jokapäiväistä ja luonnollista toimintaa.</p> <p>7. Hankkeen pedagogisessa suunnitelmassa tai strategiassa tulisi alkaa syventää vertaiskoulutusaspektin käytäntöä ja teoriaa, jotta sitä voitaisiin hyödyntää hankkeen oppimisen ja kouluttamisen dynamiikassa.</p>
--	--

Muuttuja tai arvioitava aihe: OMAKSIOTTO	
PÄÄTELMÄT	SUOSITUKSET
<p>1- Huolimatta variaatioista (osallistujien asenteissa, hankkeen toteutuksessa ja sen kestävydessä) eri hankepaikkakunnilla voidaan todeta, että hankkeeseen osallistuvat nuoret ovat omaksuneet hankkeessa oppimansa nuorten osallistumisvoiman, protagonismin. Nuoret tuntevat itsensä hankkeen protagonistisiksi toimijoiksi niin nuorisoverkostojen sisällä kuin myös sen julkisessa ja viestintätoiminnassa.</p> <p>2- Eri nuorisoverkostojen edustajista koostuvan laajan <i>nuorten neuvoston</i> luominen on tärkeä nuorten osallistumisvoiman ja hankkeen omaksioton osoitus, jolla on jatkossa erittäin suuri merkitys ja vaikutus hankkeen toimintaan.</p> <p>3- Hankkeen tässä vaiheessa ei nuorten osallistumisvoima vielä ole kaikilla hankepaikkakunnilla luonut yhteisöissä syvästi vaikuttavaa kansalaisaktivismia. Yhdellä hankepaikkakunnalla tämä alkaa näkyä, ja muilla hankepaikkakunnilla pyrkimykset tällaiseen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ovat ilmeiset.</p> <p>4- Kuten muissakin hankkeen sisäisissä ja ulospäin suuntautuvissa toiminnoissa, koordinaattorin hahmo on keskeinen hankkeen omaksioton, identiteetin ja tehokkuuden onnistumisessa. (Luonteenpiirteistä, koulutustaustasta tai erilaisista ammatillisista piirteistä johtuvat) eroavaisuudet promoottorien välillä ovat joillakin hankepaikkakunnilla merkittävä syy siihen, miksi ei saavuteta parempaa sosiaalisen vaikuttamisen tasoa. Kuitenkin voidaan todeta, että hankkeen rakenteen keskeisenä tekijänä olemisen lisäksi melkein kaikki promoottorit ovat omaksuneet hankkeen luonteen ja tekevät arvokasta työtä hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.</p>	<p>1. Niin promoottoreille kuin nuorillekin järjestettävää koulutusta tulisi laajentaa ja parantaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoottorien koulutuksessa olisi tärkeää: <ul style="list-style-type: none"> a. Poliittiseen vaikuttamistyöhön liittyvä (poliittiset ja juridiset prosessit sekä poliittinen ja yhteiskunnallinen painostus) koulutus. b. Perusteellinen nuorten voimaannuttamiseen liittyvä koulutus ja käytännön päteyttäminen - Nuorisoverkostoissa toimiville nuorille tulisi järjestää koulutusta: <ul style="list-style-type: none"> a. Hallinnosta ja projektityöstä (käytännöllistä ja arkipäiväistä, promoottorien auttamisen kautta oppimista) b. Poliittisesta vaikuttamisesta ja prosesseista. c. Itsenäisestä tiedonhausta ja itsenäisestä opiskelusta. <p>2. Olisi hyödyllistä, että koulutusprosesseissa voitaisiin käyttää apuna ulkopuolisia eri alojen ammattilaisia.</p> <p>3. Jokaisella hankepaikkakunnalla tulisi kehittää systemaattisia itsearviointiprosesseja, joiden kautta saatua kokemusta tulisi pohdittua ja siitä voitaisiin jatkossa ottaa opiksi.</p> <p>4. Monitoroinnin ja seurannan toteutuksessa ja asenteissa ei tulisi luovuttaa eikä veltostua.</p> <p>5. Promoottorien väliselle ajatusten ja kokemusten vaihdolle tulisi tehdä enemmän tilaa siten, että he voisivat jakaa ajatuksia työn toteutuksesta, onnistumisista ja saavutuksista. Hankkeen sisäinen pyrkimys promoottorien välisen integroituneisuuden parantamiseen tulisi sisällyttää hankkeen koordinointiin. Tämä tarkoittaisi promoottorien koulutuksen ja valmennuksen laadun ja määrän</p>

	tarkistamista (koulutuksen säännöllisyys, sen sisäinen kehittäminen ja sen käytännön vaikutukset ja saavutukset hankkeen toteutuksessa).
--	--

Muuttuja tai arvioitava aihe: TEHOKKUUS, TULOKSELLISUUS JA HALLINTO.	
PÄÄTELMÄT	SUOSITUKSET
<p>1- Hankkeen hallinnollinen ulottuvuus on vankka ja tehokas (rakenne, työntekijät, toimintatavat, välineet, kulttuuri). Voidaan todeta, että huolimatta joistakin ensimmäisen hankevuoden tapahtumista hankkeen resurssit on käytetty asianmukaisesti ja kaikki käytetyt varat on tilitetty. Tämä on perustavanlaatuinen asia hankkeen toiminnan kannalta.</p> <p>2- Hankkeen koordinaattorin ja järjestön kirjanpitäjän välille on onnistuttu muodostamaan harmoninen ja tehokas suhde. Tämän ansiosta vaatimukset, tekniset ja paikalliset dynamiikka ja toiminta tukevat tärkeää resurssien käyttöön liittyvää työtä, kansallisten lakien mukaista tilinpitoa ja hankehallintoa.</p> <p>3- Hanketta toteuttavan järjestön ja rahoittajajärjestön välinen sujuva, dynaaminen, kunnioittava ja toisiaan auttava suhde on ensiarvoisen tärkeä tekijä.</p>	<p>1. Eri hankepaikkakuntien materiaalisia, teknisiä, infrastruktuurisia ja sosiaalisia olosuhteita tulee seurata jatkuvasti ja tarkkaavaisesti, koska näillä olosuhteilla on tärkeä rooli hankkeen toteutuksessa. Tämä ei tarkoita pelkästään myönnettyjen resurssien tarkastamista, vaan myös kaikille kuudelle hankepaikkakunnalle kohdistuvaa seurantaa ja promoottorien huolellista ja tarkkaavaista asennetta.</p> <p>2. Promoottorien asianmukaisen rekrytoinnin, koulutuksen ja seurannan suhteen on oltava tarkkana. Se on tässä vaiheessa perustavanlaatuinen tekijä hankkeen paremman hoidon turvaamisen kannalta. Paitsi työhönottoprofiiliin, myös työn käytännön toteutukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, ettei käsityksissä nuorten osallistamisesta ja voimaannuttamisesta olisi dramaattisia eroja eri promoottorien välillä.</p> <p>3. Promoottorien työn seurantaa tulisi kehittää. Konkreettisten ja tehokkaiden tulosten monitorointia tulisi lisätä ja seurannan tulisi olla luonteeltaan arvioivaa, jotta hanke onnistuisi paremmin paikallisella tasolla.</p> <p>4. Hankkeen resurssien, ennen kaikkea painotuotteiden hyödyntämiseen voitaisiin miettiä sopivampia tapoja. Tämä vaatisi tehokkaamman strategisen analyysin painotuotteiden jakamisen paikoista, tavoista ja niiden käytöstä.</p>

Muuttuja tai arvioitava aihe: KESTÄVYYS	
PÄATELMÄT	SUOSITUKSET
<p>1- Kestävyysteemaa ei ole vielä strategisesti kehitetty hankkeen sisällä, vaikka eräät toiminnot (ennen kaikkea semillero-toiminta tai joissakin yhteiskunnallisissa ryhmittymissä mukana oleminen) jo antavat viitteitä hankkeen kestävydestä. Hiljattain muodostettu nuorten neuvosto avaa mahdollisuuksia kestävyysaspektin kollektiiviseen pohdintaan.</p> <p>2- Kunnallisten lastensuojelumekanismien luominen ja kuntien sitouttaminen tähän tematiikkaan on ensiarvoisen tärkeää (ja kuntien sitouttamisella tematiikkaan taattaisiin hankkeelle jatkoa), mutta tämän suhteen hankkeessa ei vielä ole onnistuttu. Kuitenkin tässä aletaan hitaasti onnistua (vaikkakin suunnitellusta poikkeavien konseptien ja institutionaalisten linjausten, esimerkiksi hyväksikäytön ennaltaehkäisyyn pyrkivien yhteiskunnallisten liikkeiden, verkostojen ja kunnallisten yhteenliittymien muodossa).</p> <p>3- Hankkeen kestävyysaste paranee sitä mukaa kun yleinen mielipide muuttuu tiedostavammaksi ja kokonaisvaltaista lastensuojelua edistäväksi, mikä edistää hankkeen keskeisen problematiikan näkyväksi tekemistä. Tämä on jo asteittain havaittavissa joillakin hankepaikkakunnilla.</p> <p>4- Paitsi kestävyysasteen, myös hankkeen vaikutuskapasiteettiin liittyy hiljalleen tärkeäksi noussut, ohittamaton kysymys nuorisoryhmien vanhimpien jäsenten, ryhmistä poistuneiden nuorten mahdollisesta ja tarpeellisesta seurannasta.</p>	<p>1. Hankkeen kestävyysasteen (taloudelliseen, poliittiseen ja yhteiskunnalliseen) liittyen tulee aloittaa osallistavat, avoimet ja moninaiset pohdinnat hankkeen kaikkien sektoreiden tai komponenttien välillä. Hiljattain perustettu nuorten neuvosto on tila, jota tulee alkaa hyödyntää tässä mielessä. Pohdintaan tulee sisältyä hankkeesta saatujen kokemusten reflektointi, merkittävien kokemusten jakaminen ja näiden kokemusten hyödyntäminen. Näitä jakamisen arvoisia kokemuksia ovat ainakin semillero-toiminta ja yhteiskunnallinen osallistuminen sekä nuorten ilmaisemat asenteet ja halu kuulua nuorisoverkostoihin jatkossakin.</p> <p>2. Siirtyminen paikallishallinnon piiriin vaatii syvällistä pohdintaa ja harkintaa, jossa otetaan huomioon kestävyysasteen tarve sekä kunnan alaisuudessa olemiseen liittyvät riskit.</p> <p>3. Nuorisoverkoston vanhimille jäsenille suunnatun toiminnan suunnittelu on jo nyt tärkeää, ettei vanhimpia hankkeen nuoria "hylättäisi" tai jätettäisi hyödyntämättä heidän hankkeen puitteissa oppimiaan kykyjä ja johtajantaitoja sekä heidän panostaan toisten nuorten hyväksi.</p>

Muuttuja tai arvioitava aihe: HANKKEEN VAIKUTUKSET HYÖDYNSAAJIEN KANNALTA	
PÄÄTELMÄT	SUOSITUKSET
<p>1- Hankkeen keskeiset näkyvät vaikutukset nuoriin ovat asenteissa ja käytöksessä. Käytöksen tasolla ne näkyvät vuorovaikutustaidoissa, ilmaisussa, ajatusten vaihdossa ja oman ympäristön hyväksi sitoutuneessa käytöksessä. Tämä muodostaa konkreettisen perustan, joka monille nuorisoverkoston nuorille mahdollistaa johtajantaitojen käyttämisen (koulussa ja yhteisössä). Johtajantaitojen oppiminen voi myös lähtökohtaisesti johtaa tulevaisuudessa korkean tason kansalaistoimintaan. Tällaisten hankkeiden ja toiminnan puuttumisen vuoksi nämä vaikutukset ovat osoitus hankkeen yhteiskunnallisesti erittäin merkittävästä panoksesta.</p> <p>2- Hankkeen keskeiseen tematiikkaan liittyen voidaan yhteenvedona todeta, että vaikutukset ovat enemmän henkilökohtaisia ja yksilöllisiä. Hanke ei ole vielä ollut käynnissä riittävän kauan, että nämä henkilökohtaiset vaikutukset voisivat luoda yhteisötason vaikutuksia. Kuitenkin hankkeen ansiosta sen tematiikka alkaa jo löytää paikkansa yhteisötasolla, rikosilmoitusten määrä on kasvanut ja kukin nuorisoverkosto on profiloitunut teeman asiantuntijatahoksi yhteisössään.</p> <p>3- On syytä tuoda esiin, että yksi vaikutuksiin liittyvä heikkous liittyy hankkeen vähäiseen kerrannaisvaikutuskykyyn, joka edelleen näkyy joissakin nuorisoverkostoissa. Tämä myös herättää kysymyksiä ”verkosto”-käsitteen sopivuudesta, koska nuorisoverkostat näyttäisivät olevan pikemminkin yhden tietyn paikan nuorisoryhmiä.</p> <p>4- Nuorisoverkostat tarjoavat nuorille vaihtoehdoisen ja tervehenkisen kasvamisen tilan, mikä on yksi hankkeen</p>	<p>1. Kerrannaisvaikutukseen tähtäävää vertaiskasvatustoimintaa tulisi tarkistaa, syventää ja kehittää kokonaisvaltaisen ja yhtenäisen (osallistavan ja syvällisesti omaksutun) strategian viitekehyksessä. Tämän strategian puitteissa tulee esittää, että hankkeen toisessa vaiheessa painotettaisiin enemmän vertaiskasvatustoimintaa, mihin sisältyisi nuorten henkilökohtaisten profiilien perusteellinen läpikäyminen. On pakko huomioida, että kaikilla nuorilla ei välttämättä ole pedagogista kutsumusta, mutta myöskään tämän kutsumuksen puuttumisen ei tulisi olla syynä vertaiskoulutustoiminnasta pois jäämiselle.</p> <p>2. Vertaiskoulutuksen strategisen linjan tulisi mahdollistaa ”verkostojen” todellisen merkityksen vakava ja kokonaisvaltainen konseptuaalinen tarkistaminen. Lisäksi on olennaisen tärkeää sisällyttää nuorten panos ja näkemys kaikkiin kerrannaisvaikutussuunnitelmiin (vertaiskoulutuksen vaikutuksen ja paikallisten kontekstuaalisten lähestymistapojen vuoksi). Tähän sisältyy tarve aidolle pedagogiselle ja didaktiselle koulutukselle, jonka ansiosta promoottorit ja nuoret oppisivat paremmin toteuttamaan suunniteltuja vertaiskoulutusprosesseja.</p> <p>3. Kerrannaisvaikutuksen (vertaiskoulutuksen) strateginen viitekehys voisi edesauttaa kahdenlaista projektiota, jotka on havaittu hankkeelle tarpeellisiksi ja ratkaiseviksi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Koulutus ja tiedostamisen lisääminen maaseudulla (missä hankkeen tematiikkaan liittyvät ongelmat ovat huomattavasti syvempiä syrjäisen ja hylätyn sijainnin, hiljaisuuden kulttuurin ja tiedon puutteen vuoksi). Toiminnan tulisi lisätä äitien ja isien tietämystä, jotta he olisivat paremmin tietoisia lapsiaan uhkaavista riskeistä, tavoista suojella heitä näiltä riskeiltä sekä siitä mitä he voivat tehdä hyväksikäyttötapausten sattuessa. Aikuisväestöön kohdistuva työ. Seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemiseen pyrkivän vaikutustyön, niin perheisiin kuin organisaatioihin, väestöön yleensäkin tai auktoriteetteihin suuntautuessaan, tulee

<p>yhteiskunnallisista vaikutuksista. Hankepaikkakuntien perheissä ja yhteisöissä hanke merkitsee nuorille uudenlaista ja arvokasta tekemistä.</p>	<p>heijastua hankepaikkakuntien aikuisiin. Tämä tarkoittaa aikuisväestölle suunniteltua koulutusta, viestintää sekä ilmaisullisia, toiminnallisia ja kulttuurisia esityksiä. Ennen kaikkea aikuisväestölle suunnattu toiminta tulisi toteuttaa hankkeen sisäisen, nuorten vakuuttamis- ja herkistämisen prosessin jälkeen. Aikuisväestöön kohdistuvan herkistämistyön tulisi muokata yleistä mielipidettä hyväksikäytön ehkäisemiseen pyrkiväksi sekä kaikenlaiset lasten hyväksikäyttöpaukset ja rikkomukset tuomitsevaksi. Tämän työn seurauksena tulisi päästä eroon vaikenemisen kulttuurista ja yhteiskunnassa vallitsevasta mentaliteetistä, jonka mukaan lasten hyväksikäyttö on yksityisasia. Tämän aikuisten sosialisointia tulisi tehdä tilaa keskustelulle, aiheen näkyväksi tekemiselle sekä julkiselle hyväksikäytön vastaiselle kamppailulle.</p> <p>4. On tärkeää päästä yli Panajachelin ja muiden nuorisoverkoston välisestä kuilusta. Muilla nuorisoverkostoilla on paljon opittavaa Panajachelilta, mutta siten, että kukin hankepaikkakunta voi säilyttää oman identiteettinsä piirteet. Myös Panajachelin verkoston täytyy tulla lähemmäksi muita verkostoja ja jakaa kokemustaan nöyrässä ja solidaarisessa hengessä. Nuorisoverkoston välille syntyneestä kilpailuasetelmasta tulisi päästä eroon (jotta toiset verkostot irroitautuisivat paremmuudentunteestaan ja toiset pääsisivät eroon "mustalla listalla" olemisen tunteesta).</p>
--	--

Muuttuja tai arvioitava aihe: HANKKEEN TYÖNTEKIJÄT	
PÄÄTELMÄT	SUOSITUKSET
<p>1- Hankkeen työntekijät muodostavat ihanteellisen, työhönsä sitoutuneen ja hyvin integroituneen työryhmän, joka takaa hankkeen etenemisen parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi työntekijöiden itsereflektioiva asenne voi kontribuoida siihen, että korjaukset ja suunnitelmien uudistaminen ovat mahdollisia sekä hankkeen tässä vaiheessa että myös tulevaisuudessa.</p> <p>2- Eri promoottorien välillä on havaittavissa ilmeisiä eroja heidän näkemyksissään hankkeen ohjaamisesta, metodologiasta ja nuorten kanssa työskentelyn ympäristöstä.</p>	<p>1. Promoottorien työhönottoprofiili ja työn suorittaminen tulisi tarkistaa. Sitä kautta voitaisiin saavuttaa parempi homogeenisyys promoottorien välillä siten, ettei työskentelytyylien erilaisuus vaikuttaisi hankkeen syvällisiin ja ehdottomiin periaatteisiin, jollainen on esimerkiksi nuorten voimaannuttamiseen ja kokonaisvaltaiseen kehitykseen tähtäävä koulutus.</p> <p>2. Hankkeen promoottorien (kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen) koulutus tulisi sisällyttää hankkeeseen ja suunnitella kokonaisvaltaiseen pedagogiseen näkemykseen perustuen. Suunnitelmaan tulisi sisältyä jatkuva hallinnollinen ja hanketyön prosesseja käsittelevä koulutus.</p>

SUOSITUKSIA SUOMESSA TAPAHTUVAAN HANKETIEDOTUKSEEN

1. Arviointiprosessin aikana PAMIn työntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella kävi ilmi, etteivät Taksvärkin Suomessa kohderyhmälleen suuntaaman hanketiedotustyön tarpeet ole tulleet selväksi PAMIn työntekijöille. Aiheesta on käyty keskusteluita, ja tulevaa hanketiedotusta varten on tehty myös ehdotuksia, mutta samalla on havaittavissa, että tässä asiassa PAMIn ja Taksvärkin välistä kommunikaatiota voisi parantaa. Tähän mennessä aiheesta on keskusteltu suullisesti hankkeen suomalaisen vastuuhenkilön koordinoitimatkojen aikana sekä sähköpostitse.
2. Hanketiedotuksen suhteen tärkein suositus on PAMIn ja Taksvärkin tiedottajien välisen kommunikaation parantaminen. Aikaisemmin ongelmana on ollut kielimuuri, kun tiedottajilla ei ole yhteistä kieltä, jolla he olisivat voineet sujuvasti ja syvällisesti keskustella hanketiedotukseen liittyvistä ajatuksistaan. Kuitenkin tämä kielimuuri voidaan ylittää, käyttämällä apuna sekä espanjan että englannin kieltä, ja esimerkiksi hyödyntämällä suomalaisen Etvo-vapaaehtoisen kielitaitoa hänen ollessaan Guatemalassa yhtenä PAMIn työntekijänä huhtikuusta 2010 lähtien.
3. Toinen hanketiedotustyötä vielä tässä vaiheessa hankaloittava tekijä on tämäntyyppisen yhteistyön uutuus. Kehitysyhteistyöhankkeisiin sisällytetty tiedotusyhteistyö on melko uusi elementti suomalaisten kansalaisjärjestöjen rahoittamissa hankkeissa, ja sen tarjoamia mahdollisuuksia ollaan vasta vähitellen ymmärtämässä. Molemmilla kumppanijärjestöillä on hyviä ajatuksia, joita voisi kehittää eteenpäin. Kommunikaation jatkamisen ja syventämisen sekä molempien maiden todellisuuden paremman ymmärtämisen kautta voidaan onnistua kehittämään hyviä hanketiedotuskeinoja, jotka palvelisivat sekä suomalaisen kumppanin tiedotustyötä, että samalla myös voisivat olla hankkeen metodologiseen työkalupakkiin hyvin sopivia hankkeen elementtejä.
4. Lisäksi suositellaan nuorisoverkostoissa toimivien nuorten ottamista mukaan hanketiedotustyöhön ja sen suunnitteluun. Haastatellut nuoret ilmaisivat halunsa olla osallisina Suomeen päin tapahtuvassa kommunikaatiossa, ja myös tahtonsa osallistua hankehallintotyöhön. Nuorisoverkostoissa voitaisiin miettiä sopivia teemoja ja kirjoittaa Suomeen pieniä, kuvailevia raportteja nuorten järjestämistä kulttuuritapahtumista ja aktiviteeteista. Nuoret voisivat myös itse kertoa kokemuksistaan nuorisoverkostoissa jne. Nämä kuvaukset ja henkilökohtaiset kertomukset voitaisiin julkaista Taksvärkin internet-sivustolla. Suomalainen Etvo-vapaaehtoinen voisi mahdollisesti auttaa tekstien kääntämisessä.

VI. HANKKEESTA OPITTUA

1. Näin vaikean, monimutkaisen ja riskejä sisältävän tematiikan parissa operoiva hanke on tarvinnut ja tarvitsee edelleen ilmaisullista, osallistavaa ja taiteellista lähestymistapaa, jonka kautta hanke alussa määrittyi. Tämä on edelleen validi lähtökohta hankkeen nykyisessä ja tulevassa toteutuksessa, onhan koko hankkeen olemassaolon perustana nuorten voimaannuttaminen ja kehittäminen.
2. Kyseessä on koulutushanke. Tämä tarkoittaa, että vaikka mukaan toimintaan houkutteleva tekijä onkin lähinnä hankkeen työkalut ja resurssit, ei niiden henkilökohtaista ja yhteiskunnallista koulutustarkoitusta voida sivuuttaa. Tavoitteiden ja keinojen yhtäpitävyys on mahdollinen ja tarpeellinen, vaikka hetkittäin niiden välillä olisikin epätasapainotiloja. Hankkeessa tulee aina olla tekijöitä ja henkilöitä, joilla on yleinen ja strateginen visio, jotta nämä epätasapainotilat eivät vaikuttaisi hankkeeseen.
3. Koulutus hankkeen selkärankana ei tarkoita ilmaisun, viestinnän ja mobilisoinnin huomioimatta jättämistä. Nämä ovat yhteiskunnallisesti saavutettavia koulutuskeinoja, mutta myös nuorille suunnatun vaihtoehtoisen koulutuksen tapoja. Koulutuksen, viestinnän ja mobilisaation välinen suhde ei tarkoita säännöllistä tai spesifiä yhteyttä, vaan kokonaisvaltaista strategista linjaa: kouluttava on kommunikatiivista ja mobilisoivaa, kommunikatiivinen on kouluttavaa ja mobilisoivaa. Ja ilman muuta yhteiskunnallinen mobilisointi kouluttaa ympäristöään ja luo vaihtoehtoisen viestinnän tapoja. Näin ollen koulutusprosesseja toteutettaessa tulisi myös tukeutua kommunikatiiviseen ja mobilisoivaan aspektiin, mikä mahdollistaa koulutusprosessien laajentamisen ja syventämisen. Vastaavasti viestintä- ja mobilisointitoiminnassa ei ole kyse pelkästään tiedotustuokioista tai osallistavasta ilmaisusta, vaan siinä myös pyritään luomaan hankkeen tematiikan syvemmälle ja tehokkaalle pohdinnalle suotuisia olosuhteita.
4. Lasten ja nuorten voimauttaminen ja osallistumisvoima ei ole utopia Guatemalan kaltaisessa konservatiivisessa ja sortamista harjoittavassa maassa. Paitsi että tämän hankkeen myötä on saatu kokemusta, myös voimauttamisen mahdollistavien resurssien ja metodologioiden, tilojen, olosuhteiden ja asenteiden kehittäminen on mahdollista. Kuten hanke osoittaa, tämä on mahdollista seuraavilla keinoilla:
 - Tehdään mahdolliseksi nuorten jatkuva, vapaa ja kunnioitettu ilmaisu.
 - Ylläpidetään yhdessäolon mahdollistavaa rakennetta yhteisöllisessä, iloisessa ja yhteenkuuluvuuden hengessä.
 - Luodaan olosuhteet päätöksenteolle (vaikka vain yksinkertaisissa asioissa), nuorten itsensä toteuttamien yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tähtäävien aktiviteettien suunnittelulle ja nuorten ilmaisun näkymiselle tiedotusvälineissä.
 - Lähimpänä nuoria toimivat ja nuorista vastuussa olevat aikuiset (promootorit ja hankkeen koordinaattori) ovat riittävän koulutusorientoituneita rohkaistakseen nuoria (ilmaisun ja toiminnan) vapauteen ja antaakseen nuorille vastuuta. Tämä tarkoittaa, että promootori on voimauttamisen väline siinä mielessä, että hän luo ilmaisulle, päätöksenteolle, suunnittelulle sekä vapaalle ja vastuulliselle toteutukselle tilan, yhteisön ja olosuhteet.
 - Hankkeen vaikea teema on väline nuorten yleiselle samankaltaisten hankalien teemojen ilmaisuun (kuten seksuaalisuus yleensä ja lastensuojelu). Jos nuoret voivat ilmaista itseään vapaasti ja nämä teemat halliten, he voivat ilmaista itseään mihin tahansa heidän elämäänsä vaikuttavaan teemaan liittyen.
5. Kun hankkeessa mukana olevat henkilöt (nuoret, promootorit ja järjestön työntekijät) omaksuvat hankkeen perusajatukset integroidulla ja intensiivisellä tavalla, ovat vallitsevat sosiopolitiittiset, kulttuuriset ja institutionaaliset olosuhteet edelleen uhka, mutta hallittavissa oleva ja hankkeen jatkuvuuden kannalta haastava tekijä.

6. Institutionaalinen rakenne, jossa käytännön toteutus, poliittinen aspekti ja hankehallinto ovat sidoksissa ja yhteydessä toisiinsa, takaa parhaiten tavoitteiden saavuttamisen. Tämä tuo mukanaan tarpeen näiden eri ulottuvuuksien vastuuhenkilöiden välisen arvostuksen, relevanssin ja sisäisen kommunikaation turvaamiselle.
7. Kestävyys on hankkeen välttämätön ehto, mutta se ei rajoitu pelkästään rahoitukseen ja muihin taloudellisiin tekijöihin. Se merkitsee myös sosiaalista, emotionaalista ja affektiivista kestävyyttä hankkeeseen osallistuvien henkilöiden kannalta. Jälkimmäinen on perustavanlaatuinen tekijä, jotta ensimmäinen voidaan saavuttaa, vaikka tähän liittyikin erityisiä tarpeita, hankaluuksia ja seurauksia. Kestävyyttä ei siis voida suppeasti ajatella vain rahoituksen takaamisena. Se tulee myös ymmärtää siitä, että niin nuoret kuin myös yhteistyötahot "tuntevat tarvetta ja todelliseen sitoutumiseen johtavaa henkilökohtaista tahtoa olla jatkossakin yhdessä ja jatkaa ponnisteluja hankkeen tavoitteiden eteen."
8. Nuorten parissa tehtävä työ on myös lasten kanssa työskentelyä. Hanke, joka pyrkii vaikuttamaan nuoriin ja heidän todellisuuteensa, ei voi jättää huomioimatta nuorisoon nähden kaikista läheisintä ihmisryhmää, joka takaa hankkeen jatkuvuuden ja kestävyuden ja jonka parissa hankkeen tulokset syvenevät. Vertaiskoulutus on tärkeä ja perustavanlaatuinen koulutusmalli. Mallia voi myös soveltaa siten, että nuoret kouluttavat lapsia.
9. Hankkeen työntekijöillä on perustavanlaatuinen vaikutus siihen, että hanke "tekee historiaa". Erilaisuus ja vaikeat olosuhteet eivät estä ryhmähengen luomista: hankkeen sisällä kaikki auttavat toisiaan, ja ulospäin työskennellään kaikilla hankepaikkakunnilla.
10. Rehellisyyden, läpinäkyvyyden ja sujuvan kommunikaation kautta on tämän hankkeen tapauksessa luotu kunnioitukseen, vastavuoroiseen auttamiseen ja luottamukseen perustuva suhde rahoittajan ja hanketta toteuttavan tahon välille. Ainoastaan tällainen suhde voi mahdollistaa hitaan mutta lujan vaikuttamisen erilaisissa todellisuuksissa (niin Guatemalassa kuin Suomessakin). Näiden suhteiden laajentaminen, syventäminen ja parantaminen on molempiin todellisuuksiin vaikuttamisen haaste.

VII. LIITTEET

a. Yleinen taulukko (Synthesi kaikkien nuorisoverkostojen piirteistä)

	Aktiivisten jäsenten lukumäärä			Kasvatus ja koulutus	Ennaltaehkäisy	Kunnallinen mekanismi ennaltaehkäisyyn ja muuhun yhteiskunnallisen vaikuttamiseen	Taiteellinen ja kulttuurinen ilmaisu ja toiminta	Yleiset havainnot
	N	M	yht.					
Asunción Mita	08	10	18	-Vertaiskoulutusta on toteutettu joissakin kouluissa 9-vuotiaista koululaisista ylöspäin.	-Hanketta pidetään ennaltaehkäisevänä. -Kunnan olosuhteiden vuoksi hanketta pidetään tärkeänä	-Prosessi on käynnissä. -Paikallishallinnon korkeimmilla auktoriteeteilla on hankkeelle suotuisa asenne ja politiikka.	-erilaisia aktiviteetteja ja yleisötapahtumia on järjestetty ja näillä on saavutettu näkyvyyttä nuorisoverkostolle.	-Aiemmat ongelmat on voitettu uuden promoottorin ansiosta. -Tämän nuorisoverkoston tulevaisuus riippuu paljolti promoottorin jatkamisesta virassaan ja hänen panoksestaan sekä kyvystään hyödyntää tällä hetkellä paikkakunnalla vallitsevia hankkeelle suotuisia olosuhteita.
Malacatán	11	15	26	-Alusta alkaen on tehty vertaiskoulutustyötä -Verkostolla on kontakteja eri alojen ammattilaisiin, joiden ammattitaitoa voidaan hyödyntää hankkeen sisäisen koulutuksen tason parantamiseksi.	-Yhteisössä tunnetaan hankkeen tematiikka toteutetun tiedotustoiminnan ansiosta. -Pami tunnetaan paikkakunnalla erityisenä hankkeen tematiikan parissa toimivana tahona.	-Poliittisten päättäjien apu on spesifiä, yksittäisiin tapahtumiin suunnattua, mutta vielä hankkeelle ei ole saatu kokonaisvaltaista tukea viralliselta taholta. -Grupo Enlace –ryhmittymän luominen on merkittävä aloite kunnallisen ennaltaehkäisevän mekanismin luomisessa.	-Nuorisoverkosto on onnistunut saamaan näkyvyyttä mediassa. -Kaikki saavutukset teeman positiivisissa juontuvat kouluvierailuista sekä taide- ja kulttuuriaktiviteeteista. -Nuorisoverkosto on sidoksissa muihin nuorison parissa toimiviin instansseihin.	-Nuorisoverkostossa oli eräässä vaiheessa vain yksi jäsen, mutta tilanne on nyt muuttunut merkittävästi. -Promoottorin työtapa on autoritativinen, mutta nuoret ilmaisevat tuntevansa itsensä protagonistisiksi toimijoiksi. -Hankkeen laajentaminen maaseudulle ja alkuperäisväestöön vaikuttaa tärkeältä.
Mazatenango	17	17	34	Nuortenverkoston sisällä toteutetaan hankkeen teemoja syventävää	-Nuoret ilmaisevat oppineensa ennaltaehkäisyä henkilökohtaisella	-poliittisen vaikuttamistyön onnistuminen ei vielä häämötä näköpiirissä.	-Osallistavaa ja taidetoimintaa on painotettu voimakkaasti, mutta nuoret	- Nuorisoverkosto on stabiili ja integroitunut (siinä määrin, että hanke pysyi käynnissä myös

				opiskelutoimintaa.	tasolla edistäviä asioita.		ponnistelevat keskittyäkseen jälleen hankkeen varsinaiseen teemaan, kuitenkin taidetoimintaa hylkäämättä. -Osallistava toiminta on aina sisältänyt hankkeen tematiikan.	promoottorin puuttuessa). -Nuorisoverkoston kestävyys on sidoksissa edellämainittuun tekijään.
Panajachel	17	18	35	-Koulutus-aktiiviteettiä toteutetaan pysyvästi yksityisissä ja julkisissa oppilaitoksissa. -Yksi tärkeimmistä koulutusakseleista tässä verkostossa on semillero-toiminta (koulutustyötä lasten ja nuorten parissa, joista tulee tulevaisuudessa nuorisoverkoston jäseniä).	-Ennaltaehkäisevä vaikutus näkyy henkilökohtaisella tasolla nuorten oppimissa asenteissa ja taidoissa. -Opittuja asioita on levitetty yhteisössä. -Rikosilmoitusten määrä on kasvanut.	-Kunnallinen lastensuojelumekanismi on käytännössä olemassa, eri nimellä (kahdella organisatiivisella tavalla).	-Taide- ja kulttuuriaktiiviteettien ansiosta nuorisoverkostolla on paikkansa yhteisössä.	-Tämä on malliesimerkki nuorisoverkostosta, jolla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa toisiinkin. -Semillero-toiminta edustaa kestävästä toimintaa, jolla on hyvät odotukset tämän verkoston toiminnassa ja voisi olla myös muiden nuorisoverkoston toiminnassa.
Puerto Barrios	9	11	20	-jonkinasteista koulutusta on järjestetty hankkeen teemasta. -vertaiskoulutusta on järjestetty. -Nuorisoverkoston nuoret ovat itsenäisesti käyttäneet Pamin tuottamaa opetusmateriaalia omissa sosiaalisissa ympäristöissään.	-Ennaltaehkäisevä painotus on tietoisuuden lisäämisessä ja sitä varten Pamin työpanos hankepaikkakunnalla toimivassa instituutioiden välisessä verkostossa on merkittävä. -Tietoa arvostetaan kovasti. -Ennaltaehkäisevä vaikutus ei vielä merkittävästi näy	-”Institutionaalisen kaupallisen seksuaalisen riiston vastaisen verkoston” luominen on suuri askel. Pami on osa tähän verkostoon kuuluvaa suojelukomissiota. -Kunnallistason apua ei ole. -Tilannekarttoitus on työn alla, ja yhdessä toisen yhteistyöjärjestön kanssa on valmisteltu ehdotus lastensuojelupolitiikasta. Ehdotusta ei vielä ole esitetty pormestareille.	-Taideilmaisun ansiosta verkosto on onnistunut saamaan paljon näkyvyyttä. Taideilmaisuun on aina sisällytetty hankkeen tematiikka. -Viestintäsuunnitelman kaikkia osia ei ole pystytty toteuttamaan.	-Nuorisoverkoston sitoutuneet nuoret ovat aktiivisia ja ottaneet hankkeen omakseen. -On tullut esiin eroja käyttäytymisessä tämän verkoston ja muiden verkoston nuorten välillä. -Sisäisessä kommunikaatiossa on ongelmia, joilla on kielteinen vaikutus verkoston harmoniseen toimintaan.

					käytännössä.				-Hankepaikkakunnalla HIV/AIDS-tilastot ovat korkeat, ja siksi tämä olisi olennainen hankkeessa käsiteltävä teema. -Monikulttuurinen näkökulma puuttuu toiminnasta, mutta olisi tarpeellinen.
Yhteensä (46% naisia; 54% miehiä)	62	71	133						

b. Nuorisoverkostokohtaiset taulukot.

Asunción Mita

Kasvatus ja koulutus	Ennaltaehkäisy	Kunnallinen mekanismi ennaltaehkäisyyn ja muuhun yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen	Taiteellinen ja kulttuurinen ilmaisu ja toiminta	Yleiset havainnot
<p>-Haastateltujen henkilöiden mukaan koulutus on tie ennaltaehkäisyyn.</p> <p>-Nuoret ovat saaneet koulutusta, ja nyt ovat alkaneet toteuttaa vertaiskoulutusta kouluissa (vain jotkut nuoret osallistuvat tähän, eivät kaikki. Myöskään kaikki eivät ole olleet mukana koulutuksessa.)</p> <p>-Vertaiskoulutusta kohdennetaan 9-vuotiaista ylöspäin.</p>	<p>-Kaikki haastatellut henkilöt totesivat, että hanke ehkäisee seksuaalista hyväksikäyttöä tiedon levittämisen kautta.</p> <p>-Haastateltujen henkilöiden mukaan seksuaalisen hyväksikäytön teema on tärkeä ja olennainen hankepaikkakunnalla, koska sitä tapahtuu paljon ja samalla kyseessä on aihe, josta ei puhuta eikä sen olemassaoloa myönnetä.</p>	<p>Prosessi on käynnissä ja sillä on edellytykset onnistua; pormestari ja varapormestari tekevät hankkeen kanssa yhteistyötä, samoin eräät oppilaitokset.</p> <p>-Pormestari ajattelee, että yhteiskunnalliset prosessit ja nuorisoon liittyvä työ ovat hyvin tärkeitä.</p> <p>-Promoottori työstää tilannekartoitusta (diagnostico) yhdessä ystävänsä sekä yhden nuorisoverkoston jäsenen kanssa.</p> <p>-Kunnantalon yhteydessä sijaitsevaa tilaa on ehdotettu nuorisoverkoston ja ylipäättään nuorten käyttöön. Tämä olisi askel kohti kunnallista ennaltaehkäisymekanismia.</p>	<p>-Nuoret järjestävät tapahtumia ja tarjoavat vierailuja kouluille.</p> <p>-Nuoret ovat järjestäneet osallistavia tapahtumia julkisilla paikoilla, nämä tapahtumat houkuttelevat ihmisiä ja tuovat hankkeelle näkyvyyttä.</p> <p>-Yhden koulun muuriin on maalattu seinämaalauksia, joita tehdään vielä lisää. Lisäksi pormestari on tarjonnut muita tiloja, joihin voi tehdä seinämaalauksia. Kunta maksaa näihin tarvittavat materiaalit.</p> <p>-Nuorisoverkosto järjesti piirustuskilpailun paikallisissa kouluissa. Piirustusten teemana oli lapsen oikeudet.</p> <p>Voittajapiirustuksesta tehdään seinämaalaus julkiselle paikalle.</p>	<p>-Verkoston historiassa on ollut paljon ongelmia eikä työ ole käytännössä juuri edennyt ensimmäisten kahden vuoden aikana. Vasta nyt uuden promoottorin palkkaamisen myötä on onnistuttu saamaan näkyvyyttä ja hyväksyntää yhteisössä.</p> <p>-Ongelmiin on sisältynyt promoottorin harjoittama huono asioiden hoito, huolimaton resurssien käyttö, koordinoinnin puute, hänen antamansa huono mielikuva nuorten vanhemmille, opettajille ja yleensä yhteisössä, sekä kommunikaation puute esimerkiksi koulujen kanssa.</p> <p>Lopulta ei enää ollut verkostoa, vaan ainoastaan kolme henkilöä.</p> <p>-Kunnassa ollaan sitä mieltä, että hanke on erittäin tarpeellinen ja sopiva paikkakunnan todellisuuteen, ja että työ on erittäin tärkeää.</p> <p>-Vahvuutena on pormestarin ja varapormestarin suosiollisuus projektia kohtaan ja synergia hankkeen tarvoitteisiin.</p>

Aktiiviset jäsenet:

Naiset	Miehet	Yhteensä			
Kasvatus ja koulutus	Ennaltaehkäisy	Kunnallinen mekanismi ennaltaehkäisyyn ja muuhun	Taiteellinen ja kulttuurinen ilmaisu ja toiminta	Yleiset havainnot	

8	10	18
---	----	----

<p>-Vertaiskoulutusta on tehty kouluissa ensimmäisestä hankevuodesta lähtien.</p> <p>-Nuoret koulutautuvat etsimällä tietoa. He itse valmistelevat koulutuksen sisällön</p> <p>-Nuorisoverkosto tunnetaan paikkakunnalla. Koulut ottavat yhteyttä ja pyytävät nuoria kouluttamaan oppilaita. Verkostoon on otettu yhteyttä myös maaseudulta ja kutsuttu kouluttamaan.</p> <p>-Nuoret oppivat tunnistamaan seksuaalisen hyväksikäytön eri muodot sekä milloin ja kuinka tulee tehdä rikosilmoitus.</p> <p>-Toiminnalliset menetelmät mahdollistavat vaikeista asioista puhumisen.</p> <p>-Grupo Enlaceen kuuluvat eri alojen ammattilaiset voisivat mahdollistaa terveyteen ja lakeihin liittyvien spesifien teemojen käsittelyn.</p>	<p>-Myös viestintävälineiden kautta tehdyn herkimistymisen ansiosta kunnassa jo tiedostetaan, että seksuaalinen hyväksikäyttö on rikos.</p> <p>Teemasta on myös alettu puhua, ja sukupuolisuhteet aikuisen ja alaikäisten väliset sukupuolisuhteet on alettu nähdä pahana</p> <p>-Hyväksikäyttötapauksista tehdään nyt rikosilmoituksia</p> <p>-PAMI on saavuttanut aseman seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemiseen erikoistuneena järjestönä.</p>	<p>-Viime vuonna perustettiin lasten ja nuorten asioita hoitava juridinen elin (juzgado de la niñez y adolescencia)</p> <p>-Pormestari avustaa nuorisoverkosta tapahtumien järjestämisessä antamalla heidän käyttää puistoa sekä lainaamalla äänentoistolaitteita. Tällä hetkellä apu ulottuu vain siihen asti kun se ei vaadi investointeja. Kuitenkin epävirallisesti on jo puhuttu lapsuutta koskevien asioiden toimiston (oficina de la niñez) perustamisesta kunnantalolle.</p> <p>-Joitakin vuosia sitten perustettu Grupo Enlace on kahdeksan instituution ja eri alojen ammattilaisten yhteenliittymä, joka tekee kansanvalistustyötä, johon myös lasten ja nuorten suojele sisältyy. Grupo Enlacen kanssa on järjestetty työpajoja kunnallisen lastensuojelupolitiikan laatimiseksi, mutta pormestari ei ole vielä ottanut taloitetta vastaan.</p>	<p>-Verkosto on saanut näkyvyyttä radiossa ja televisiossa.</p> <p>-hankkeen nuoret tunnetaan toisten nuorten keskuudessa antamansa koulutuksen sekä taide- ja kulttuuritoimintansa kuten seinämaalausten ja teatteriesitysten vuoksi. Nuoret yhdessä käsikirjoittavat teatteriesitykset, joiden juoni aina liittyy seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai muihin nuorten tärkeinä pitämiin teemoihin.</p> <p>(hankkeen teemojen lisäksi on puhuttu esimerkiksi abortista ja vanhempien kunnioituksesta)</p> <p>-Nuoria kutsutaan esiintymään myös muiden järjestöjen kuten seurakunnan nuorisoseuran järjestämiin tapahtumiin.</p>	<p>-Tässä nuorisoverkostossa toimii muihin verkostoihin nähden nuorempia jäseniä.</p> <p>-Vuoden 2007 lopussa verkostossa oli jäljellä vain yksi nuori, joten ryhmä piti perustaa uudelleen. Siitä lähtien jäsenmäärä on ollut vakaa.</p> <p>-nuoret identifioivat itsensä voimakkaasti nuorisoverkoston ja ryhmän sisäinen yhteenkuuluvuus on huomattava. Ryhmä on jäsenilleen voimaväline; nuoret jakavat niin hyvät kuin huonotkin kokemuksensa, ja itkevät yhdessä toistensa suruja.</p> <p>-Ryhmä kokoontuu kahdessa vuorossa, koska kaikille sopivia yhteisiä tapaamisaikoja on mahdoton järjestää.</p> <p>-Promootorilla on suuri auktoriteetti nuoriin nähden: hän on ”niin kuin äiti”, joka huolehtii ryhmästään, mutta antaa nuorille myös tilaa. Nuoret tuntevat olevansa hankkeen protagonistisia toimijoita, ja että heidän mielipiteitään ja aloitteitaan kuunnellaan.</p> <p>-Hankkeen tulisi ulottua maaseudulle ja alkuperäisväestön keskuuteen.</p>	
Naiset	Miehet	Yhteensä			
11	15	26			

Mazatenango

Kasvatus ja koulutus	Ennaltaehkäisy	Kunnallinen mekanismi ennaltaehkäisyyn ja muuhun yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen	Taiteellinen ja kulttuurinen ilmaisu ja toiminta	Yleiset havainnot
-Verkostossa syvennetään hankkeen teemoja (Joko nuoret tai promoottori määrittävät käsiteltävät aiheet)	-Nuorten mielestä ennaltaehkäisyyn mahdollistaa tieto; mahdollisesta hyväksikäytöstä viestivien signaalien tunnistaminen.	-Yhteiskunnallisesti tai poliittisesti vaikuttavaa, keskitettyä toimintaa ei ole. -Kunnallista lastensuojelupolitiikkaa yritetään saada muodostettua.	-Toiminnalliset ja taiteelliset aktiviteetit ovat korostuneet jopa niin paljon, että hankkeen keskeisistä tavoitteista on etäännytty. -Verkostossa tiedostetaan tarve keskittyä siihen, ettei toiminnallisuutta ja ilmaisullisuutta jätetä sivuun, mutta että myös hankkeen muihin komponentteihin kiinnitetään jatkossa enemmän huomiota. -Nuoret kuitenkin korostavat, että toiminnallisessa ja ilmaisullisessa toiminnassa on aina ollut mukana myös seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston tematiikka.	-Verkosto on hyvin integroitunut, vakaa ja siinä toimivat nuoret omaavat aitoa yhteiskunnallista johtajuutta. -Nuorten verkostoon kuulumisen asenne voi olla erittäin merkittävä tekijä tämän verkoston kestävydessä.

Aktiiviset jäsenet:

Naiset	Miehet	Yhteensä
17	17	34

Kasvatus ja koulutus	Ennaltaehkäisy	Kunnallinen mekanismi ennaltaehkäisyyn ja muuhun yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen	Taiteellinen ja kulttuurinen ilmaisu ja toiminta	Yleiset havainnot
<p>-Kahdesti viikossa järjestetään sisäistä koulutusta.</p> <p>-Vertaiskoulutustyötä tehdään seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston teemoista yksityisissä ja julkisissa kouluissa.</p> <p>-Semillero-toiminnalla on merkittävä vaikutus niin koulutuksen kuin yhteiskunnallisen projektionkin kannalta.</p>	<p>-Nuorista näkyy, että he ovat oppineet ennaltaehkäiseviä asenteita ja käyttäytymistapoja.</p> <p>-Hankkeen tarjoamia oppeja on jatkuvasti harjoitettu yhteisössä.</p> <p>-Ennaltaehkäisyn korostus näkyy rikosilmoituksen tekemisen tärkeyden ymmärtävissä asenteissa.</p>	<p>-Vaikkei kunnallista lastensuojelumekanismia ole sillä nimellä, kunnassa toimii kaksi vastaavaa instanssia, "Movimiento" (liike) ja "Comisión Municipal" (kunnalliskomissio).</p> <p>Kunnassa on konkreettisia osoituksia seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemistyöstä ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.</p> <p>-Vaikuttamistyö on saavuttanut yhteiskunnallisen aktivismin tason esimerkiksi vastustaessaan kunnan aikomuksia sulkea työssäkäyvien lasten koulu. Nuoret myös olivat mukana rikollisjengiä vastaan nousseessa liikkeessä, jonka ansiosta tehtiin rikosilmoituksia ja annettiin tuomioita.</p>	<p>-Nuorisoverkosto on löytänyt paikkansa kunnassa (ja neljässä muussa lähikunnassa) hankkeen erityisen tematiikan parissa taiteen ja kulttuurin keinoin operoivana tahona.</p>	<p>-Kyseessä on malliesimerkki nuorisoverkostosta monessakin suhteessa</p> <p>-Verkoston kokemukset ja panos olisi tärkeää saada siirrettyä myös muille hankepaikkakunnille.</p> <p>-Saavutettu kapasiteetti prosessien, hanketyön ja verkostoitumisen suhteen on nostanut tämän verkoston laatua ja merkittävyyttä. Tämä arvokas kokemus ja perusta, jota pitäisi tukea ja vahvistaa.</p> <p>-Semillero-toiminnasta tulisi tehdä esimerkki, jota hyödynnetään kaikilla muillakin hankepaikkakunnilla.</p>

Aktiiviset jäsenet:

Naiset	Miehet	Yhteensä
17	18	35

Puerto Barrios

Kasvatus ja koulutus	Ennaltaehkäisy	Kunnallinen mekanismi ennaltaehkäisyyn ja muuhun yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen	Taiteellinen ja kulttuurinen ilmaisu ja toiminta	Yleiset havainnot
<p>-Nykyisistä jäsenistä vain kolme on osallistunut koulutukseen eikä oppeja ole siirretty uusille jäsenille.</p> <p>-Verkostossa syvennetään Pamin materiaaleja etsimällä lisätietoa paikallisista tilastoista ja dokumenteista.</p> <p>-vertaiskoulutustyötä tehdään kouluilla. Nuoret myös järjestävät esimerkiksi kirkon nuortenryhmille työpajoja toiminnallisten menetelmien käytöstä ja hankkeen teemoista.</p> <p>-Lisäksi nuoret levittävät PAMIn toiminnassa oppimiansa asioita itsenäisesti kouluissaan ja muissa ryhmissä, joissa ovat mukana.</p>	<p>-Ennaltaehkäisyyn pyritään herkistämällä ihmisiä ja problematisoimalla seksuaalinen hyväksikäyttö ja kaupallinen seksuaalinen riisto. Pamin ja instituutioiden välisen kaupallisen seksuaalisen riiston vastaisen verkoston ansiosta seksuaalista hyväksikäyttöä pidetään nyt rikoksena, ja vuonna 2009 rikosilmoitusten määrä on noussut.</p> <p>-Nuoret uskovat että tiedon avulla voidaan ehkäistä nuorten joutumista vaaratilanteisiin tai ansaan.</p> <p>-Pami on profiloitunut yhteisössä hankkeen tematiikkaan.</p> <p>-Ennaltaehkäisyä kohti on otettu askelia, mutta työ on vasta lapsenkengissään eikä näin ollen merkittäviä tuloksia vielä ole näkyvissä.</p>	<p>-Vuonna 2007 perustettiin instituutioiden välinen verkosto kaupallista seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan. Tämä on pysyvä rakenne ja askel kohti lastensuojelua. Pami kuuluu verkostossa suojelukomissioon.</p> <p>-Kuntatasolla ei ole intressejä lastensuojelumekanismien edistämiseen. Kunta on taloudellisessa kriisissä, mitä käytetään tekosyynä siihen, ettei kunta osallistu lastensuojelutyöhön.</p> <p>-Pami valmistelee vielä tilannekartoitusta, jotta voisi edetä laatimaan ehdotuksen kunnallisesta lastensuojelupolitiikasta.</p> <p>-Yhdessä Junajil-järjestön kanssa Pami on valmistellut ehdotuksen nuorisoverkoston toimimisesta kunnan alaisena, mutta pormestarin kanssa ei ole onnistuttu järjestämään tapaamista ehdotuksen esittämiseksi.</p>	<p>-Taideilmaisu kuten seinämaalaukset ja teatteriesitykset lisäävät verkoston näkyvyyttä yhteisössä.</p> <p>Esityksiin sisältyy aina myös sanoma.</p> <p>-Verkosto osallistuu messuille ja yhteiskunnallisiin aktiviteetteihin, nuoret myös organisoivat tapahtumia. Julkisissa aktiviteeteissa käytetään työkaluina puujalkaesityksiä, jonglöörausta ja teatteria, minkä nuoret näkevät tärkeäksi, koska toiminnallisuus herättää ihmisten huomion ja näiden esitysten kautta ryhmää lähestyy myös sellaiset nuoret, jotka haluaisivat tulla mukaan verkoston toimintaan.</p> <p>-Suunniteltuja radiospotteja ei lopulta onnistuttu lähettämään. Todetaan, että tämän lisäksi tarvittaisiin lisää yhteisöön suunnattua toimintaa.</p>	<p>-Verkosto on hajonnut kerran ensimmäisenä hankevuonna, jäsenten välisten riitojen seurauksena. Alkuperäisestä verkostosta jäljellä on vain kolme jäsentä.</p> <p>-Nuoret vaikuttavat aktiivisilta ja verkostoonsa sitoutuneilta.</p> <p>-Verkosto profiloituu kapinalliseksi verrattuna muihin nuorisoverkostoihin. Karibianmeren rannalla kulttuurinen dynamiikka on erilainen ja muiden verkostojen nuoret vaikuttavat näistä nuorista ”vakavamielisiltä”.</p> <p>-Ryhmä vaikuttaa hajanaiselta: yhteisiä tapaamisaikoja on vaikea sopia. Myös tiedonkulussa on ongelmia eikä tieto tapaamisista aina yllä kaikkien jäsenten korviin.</p> <p>-Hankepaikkakunnalla on korkeat HIV/AIDS-luvut, mistä syystä nämä olisivat tärkeitä hankkeeseen sisällytettäviä teemoja.</p> <p>-Alueen alkuperäiskansoja ja etnisiä vähemmistöjä ei ole sisällytetty eikä otettu huomioon hankkeessa.</p>

Aktiiviset jäsenet:

Naiset	Miehet	Yhteensä
9	11	20

c. Arvioinnin työkalut

KIRJALLISIIN DOKUMENTTEIHIN PEREHTYMINEN:

Eri kirjallisten dokumenttien (hankkeen profiili, hankesuunnitelma ja raportit) läpikäymisen, lukemisen ja pohdinnan tavoitteena on:

- Hankkeen tavoitteiden, painopisteiden, strategioiden ja suunniteltujen vaikutusten selvittäminen.
- Tämän tiedon tarkasteleminen suhteessa empiiriseen tietoon.
- Resursseihin ja niiden käyttöön liittyvien suunnitelmien määrittäminen.

HENKILÖKOHTAISTEN HAASTATTELUJEN RUNKO -1-

Suoraan hankkeen kanssa tekemisissä olevat henkilöt (johtaja, hankkeesta vastaava henkilö, promoottorit):

1. SOPIVUUS:

Vastaako hanke tällä hetkellä ennalta määritettyjä tavoitteita?

Vastaako hanke todellisia tarpeita?

Vastaako hanke Suomen kehityspolitiikan periaatteita?

Onko hankkeessa tehty tarvittavia (organisatiivisia, kulttuurisia, sosiopoliittisia) korjauksia laadun kehittämiseksi?

2. OMAKSIOTTO:

Miten paljon ja millä lailla nuorten osallistuminen näkyy hankkeessa?

Millä lailla he osallistuvat hankkeen toteutukseen ja päätöksentekoon?

Ovatko nuoret tuoneet hankkeeseen havaintojaan, muutoksia tai uusia painotuksia? Miten mahdolliset ehdotukset on otettu vastaan?

3. TEHOKKUUS, TULOKSELLISUUS JA HALLINTO:

Onko resurssit käytetty tehokkaasti?

Ovatko tulokset yhdenmukaisia käytettyjen resurssien määrään ja laatuun nähden?

Onko hanke toteutettu alkuperäisen suunnitelman mukaisesti? Mitä maininnan arvoisia eroavaisuuksia on ollut?

Minkälälaatuista on hankehallinto (läpinäkyvyys, hyvä hallinto, tilitykset, raporttien jättämisen täsmällisyys).

Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet positiivisesti tai negatiivisesti hankkeen tehokkaan toteutuksen onnistumiseen?

4. KESTÄVYYS:

Mitä on tehty ja mitä ollaan tekemässä hankkeen toiminnan ja vaikutusten jatkuvuuden ja syventämisen turvaamiseksi?

Mitkä tekijät vaikuttavat positiivisesti tai negatiivisesti hankkeen kestävyYTEEN?

Mitä tulisi tehdä kestävyYDEN takaamiseksi?

5. HANKKEEN VAIKUTUKSET HYÖDYNSAAJIEN KANNALTA:

Mitkä ovat tärkeimmät havaittavissa olevat hankkeen vaikutukset omaksuttujen asenteiden, tiedon ja taitojen suhteen?

Mitä vaikutuksia henkilökohtaiseen -, perhe- ja sosiaaliseen elämään hankkeen toiminnalla on ollut?

6. SUOSITUKSET:

Minkälaisia päätöksiä, korjauksia tai uusia ehdotuksia tulisi tehdä hankkeen laadun parantamiseksi?

Muut kommentit ja ehdotukset.

KESKEISET ARVIOITAVAT NÄKÖKULMAT.

HENKILÖKOHTAISTEN HAASTATTELUJEN RUNKO -2-

Epäsuorasti hankkeen kanssa tekemisissä olevat henkilöt (yhteistyöorganisaatioiden tai hankkeen kanssa muuten tekemisissä olevien organisaatioiden, kunnan instanssien yms. edustajat):

1. SOPIVUUS::

Vastaako hanke tällä hetkellä ennalta määritettyjä tavoitteita?

Vastaako hanke todellisia tarpeita?

Vastaako hanke Suomen kehityspolitiikan periaatteita?

Onko hankkeessa tehty tarvittavia (organisatiivisia, kulttuurisia, sosiopoliittisia) korjauksia laadun kehittämiseksi?

4. KESTÄVYYS:

Mitä tulisi tehdä kestävyden takaamiseksi?

5. HANKKEEN VAIKUTUKSET HYÖDYNAAJIEN KANNALTA:

Mitkä ovat tärkeimmät havaittavissa olevat hankkeen vaikutukset omaksuttujen asenteiden, tiedon ja taitojen suhteen?

Mitä vaikutuksia henkilökohtaiseen, perhe- ja sosiaaliseen elämään hankkeen toiminnalla on ollut?

6. SUOSITUKSET:

Minkälaisia päätöksiä, korjauksia tai uusia ehdotuksia tulisi tehdä hankkeen laadun parantamiseksi?

Muut kommentit ja ehdotukset.

KESKEISET ARVIOITAVAT NÄKÖKULMAT.

RYHMÄHAASTATTELUJEN RUNKO (kohderyhmät):

Nuorisoverkostojen toimintaan osallistuvat nuoret kuudella hankepaikkakunnalla:

1. SOPIVUUS:

Tunnetteko hankkeen tavoitteet? Jos tunnette, uskotteko että niitä ollaan saavuttamassa?
Vastaako tämä hanke teidän toiminnan alkuvaiheessa ilmoittamiinne tai ehdottamiinne tarpeisiin?
Onko hankkeessa tehty tarpeellisia muutoksia?

2. OMAKSIOTTO:

Millä tavoilla osallistutte hankkeeseen:

- Autatte havaitsemaan ongelmia ja tarpeita.
- Ilmaisette itseänne vapaasti ja vastuuntuntoisesti, ja mielipiteitänne kunnioitetaan? (Osallistutte eri aktiviteetteihin)
- Tuotte uusia ajatuksia, jotka otetaan huomioon.

Osallistutteko päätöksentekoon (teettekö itse päätöksiä, kysytäänkö teiltä vain mielipiteitä päätöksentekotilanteessa vai eikö mielipiteitänne oteta lainkaan huomioon)?

Oletteko tehneet havaintoja tai muutosehdotuksia hankkeen toimintaan liittyen? Miten nämä ehdotukset on otettu vastaan?
Tunnetteko te, että teitä kunnioitetaan täysin ja kaikin tavoin?

3. TEHOKKUUS, TULOKSELLISUUS JA HALLINTO:

Minkä tekijöiden uskotte vaikuttaneen, positiivisesti tai negatiivisesti hankkeen tehokkaan toteuttamisen onnistumiseen?

4. KESTÄVYYS:

Mitä luulette, mitä ollaan tekemässä, jotta toiminta jatkuisi virallisen hankkeen loputtua? Uskotteko, että tämä auttaa hankkeen jatkumiseen?

Mitkä tekijät vaikuttavat positiivisesti tai negatiivisesti hankkeen kestävyteen?

Mitä tulisi tehdä kestävyden takaamiseksi?

5. HANKKEEN VAIKUTUKSET HYÖDYNSAAJIEN KANNALTA:

Mitkä ovat tärkeimmät vaikutukset tai muutokset, joiden katsotte olevan hankkeen aktiviteettien ansiota?

Mitkä ovat hankkeen tärkeimmät vaikutukset henkilökohtaiseen-, perhe- ja sosiaaliseen elämäänne?

Millä lailla hanke on muuttanut teitä? Mitä hankkeen ansiosta olette, mitä tunnette, miten tällä hetkellä suhtaudutte maailmaan ja elämään?

6. SUOSITUKSET:

Mitä ehdottaisitte, että kannattaisi tehdä ja organisoida hankkeessa, jotta siitä voisi tulla parempi?

Mitä muuta haluatte kertoa tästä hankkeesta? (vapaasti ja tietoisesti)

HAVAINNOINTIOHJEET:

Näitä ohjeita hyödynnetään, jos on mahdollisuus havainnoida jotakin koulutus-, virkistys- tai mitä tahansa muuta aktiiviteettia, jonka hankkeen nuoret ovat organisoineet.

1. Havainnoidaan vahvistavatko nuorten käyttäytyminen, eleet ja toiminta heidän voimaannuttamistaan, ehdotuksiaan, sitoutumistaan ja panostaan yhteiskunnallisessa ja henkilökohtaisessa muutoksessa
2. Etsitään hankkeeseen osallistuvista henkilöistä hankkeen havainnoitavissa olevaa vaikutusta: osallistumista, hyväksyntää ja kiinnostusta.
3. Todisteet nuorten johtajuuteen perustuvasta nuoriso-organisaatiosta (vastakohtana aikuisjohtoiselle organisaatiolle).
4. Havainnoidaan nuorten kanssa toimimisen ja vaikuttamisen metodologisia näkökulmia:
 - a. Aktiivinen vai passiivinen metodologia.
 - b. Täydellinen ja jatkuva osallistuminen vai havainnointi, kuunteleminen ja ulkoa opettelu.
 - c. Vaihtoehtoisten ja sosiokulttuurisesti sopivien resurssien käyttäminen vai resurssien puuttuminen tai huono laatu.

KESKEISET ARVIOITAVAT NÄKÖKULMAT.

**"ENTRE AMIGOS"
VÄLIARVIOINTI**

Haastattelumuistiinpanot

Nimi (henkilön tai ryhmän):

Nimike, tehtävä tai suhde hankkeeseen:

Paikka ja päivämäärä:

Muuttujakohtaiset muistiinpanot

PAMI
 “ENTRE AMIGOS”-HANKE, 2007-2009
 Indikaattorit

HANKKEEN INDIKAATTORIT

TAVOITTEET TIIVISTETTYNÄ	OBJEktiivisesti Verifioitavissa Olevat Indikaattorit	Verifiointitavat
KEHITYSTAVOITE Vaikuttaa seksuaalisen häirinnän ja hyväksikäytön sekä kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisyyn Guatemalassa	<ul style="list-style-type: none"> Hankepaikkakunnilla on vuoden 2009 lopussa 20 % vähemmän hyväksikäyttötapauksia. 	<ul style="list-style-type: none"> Kunnalliset tietokannat. Kunnalliset selvitykset.
	<ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2009 lopussa erilaiset hankkeen toimialaan liittyvät ryhmät ja tahot ovat osallistuneet ainakin yhteen tiedotusluonteiseen tapahtumaan ja saaneet opetusmateriaalia. Vuoden 2009 lopussa merkittävällä määrällä hankkeeseen osallistuneita nuoria on perustiedot ja –taidot, jotta he ymmärtävät ja osaavat toimia seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemiseksi. Vuoden 2009 lopussa kullakin hankepaikkakunnalla on järjestetty kaksi hankkeen tematiikkaan liittyvää tiedotus- ja 	<ul style="list-style-type: none"> Viestintätuotteet Raportit ja muistiot järjestetyistä tapahtumista. Opetusmateriaali. Kunkin nuorisoverkoston raportit ja muistiot. Arviointityökalut ja hankkeeseen osallistuvien nuorten itsearviointi Lasten ja nuorten suojelua valvovien tahojen raportit. Hankkeen systematisointi (sistematización, Guatemalassa tavallinen,

	<p>asennekasvatustapahtumaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankkeen päättyessä jokaiselle hankepaikkakunnalle on luotu jonkinlainen kunnallinen, toimiva, instituutioiden välinen elin, jolla on vaikutusta yhteisössä. 	<p>yleensä ulkopuolisen tahon laatima dokumentti toiminnasta)</p>
<p>TULOS 1 Nuorisoverkostot</p>	<p>1.1. Vuoden 2009 lopussa 240 nuorta (40 kullakin hankepaikkakunnalla), joista 40 % on naisia, on osallistunut hankkeen nuorisoverkoston erilaisiin sisäisiin ja yhteiskunnallisiin aktiviteetteihin.</p> <p>1.2. Vuoden 2009 lopussa kussakin nuorisoverkostossa 50-75 % nuorista osallistuu toimintaan säännöllisesti ja he ovat sitoutuneet nuorisoverkoston toimintaan ja kehittämiseen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tapaamisten, työpajojen ja yleisötapahtumien osallistujalistat - Nuorten itse laatimat hankesuunnitelmat - Osallistujarekisterit - Valokuvat
<p>TULOS 2 Kunnalliset lastensuojelumekanismit</p>	<p>2.1 Vuodesta 2009 lähtien kukin nuorisoverkosto osallistuu (eri tavoin) kunnallistason kokonaisvaltaista lastensuojelua edistäviin toimiin.</p> <p>2.2 Vuoden 2009 lopussa on edistytty kunnallisten lastensuojelumekanismien luomisessa.</p> <p>2.3 Vuodesta 2009 lähtien jokaisella hankepaikkakunnalla on lasten ja nuorten tilannetta painottava päivitetty tilannekartoitus (diagnostico).</p> <p>2.3. Vuodesta 2009 lähtien hankepaikkakunnilla toimii kestävä ja instituutioiden välinen kunnallinen lastensuojeluinstitanssi, jolla on tietoa kunkin hankepaikkakunnan lasten ja nuorten tilanteesta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnallisten instanssien raportit ja systematisoinnit - Kunnalliset tilannekartoitukset - Kunnallistason suunnitelmat - Hyväksytyt kunnalliset lastensuojelupolitiikat ja niitä koskevat aiemmat dokumentit. - Poliittisen vaikuttamisen suunnitelmat kunnallispolitiikan arviointiprosessista, ”sosiaalisesta

		tilintarkastuksesta” (auditoria social) - Päivitetty kunnallinen tietokanta - Kunnalliset tilannekartoitukset
TULOS 3 Viestintäkampanja	3.1. Vuodesta 2007 lähtien ja hankkeen käynnissäoloaikana toteutetaan vuosittain yksi tiedotuskampanja kullakin hankepaikkakunnalla. Tiedotuskampanjassa käytetään erilaisia joukkoviestimiä, seksuaalisen hyväksikäytön ja kaupallisen seksuaalisen riiston ehkäisemisen viitekehyksessä. 3.2. Kolmen vuoden aikana tuotetaan 15 korkealaatuista ja tehokasta viestintätuotetta.	- Viestintästrategian vuosisuunnitelmat - Tuotetut viestintätuotteet: <ul style="list-style-type: none"> • Visuaaliset (julisteet, bannerit, lehdet, jne.) • Auditiiviset (radiospotit, radio-ohjelmat jne.) • Elektroniset (internet, uutiskirjeet jne.)